

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Philopoemenes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

αρεσβύτην γδ ἠδὲ ἑσπέρουτον εἰηλικω παίδι καὶ γυναικί νιμ-
 φη παίδος, ἐπιγῆμαι κέρω ὑπέρτερου καὶ δημοσιδύουτος ἐπι-
 μιθῶ πατρὸς, οὐδαμοῦ κελόν. ἀλλ' εἴτε πατρὸς ἠδονὴν
 αὐτ' ἐπαρξεν, εἴτ' ὀργῆ, ἀφ' ἧ τὴν ἐπαρξεν ἀμυνόμενος
 τ' ὑόν, ἀγμύλιον ἔχθ' καὶ δ' ἔργον καὶ ἡ παρ' ἑφασίς. ὡ δ' αὐτὸς
 ἐχρησάτο λόγῳ κατετριωνδύουτος δ' μειράκιον, ὅτι ἡ ἀ-
 ληθῆς, εἰ γδ ἐβούλετο παῖδας ἀγαθοὺς ὁμοίως τεκναῶσαι, γά-
 μων ἐδει λαβεῖν γυναικῶν, δὲ δ' ἐρχῆς σκεψάμενον· ἔχ' ἕως μὲν
 ἐλεύθειεν ἀειψύω γυναικί καὶ κρινῆ συσκοιμήμενος, ἀγα-
 πᾶν· ἐπεὶ δ' ἐφωράθη, ποιήσασθαι πενήτερον, ὃν ῥᾶσα πεί-
 σθη, ἔχ' ὡ κἀλλιστα κηδύσθη ἐμελλεν.

A Nam aetate illum tam graui, filio adulto & nūru
 suæ alteram inducere puellam, vxorem apparito-
 ris & mercenariam, operam publice præbentis fi-
 liam, minime fuerit honestum. Verum siue libi-
 dine stimulatus hoc egit, siue ira scorti causa vlti-
 rus filiam, & factum & prætextus cum probro est
 coniunctus. Nam qua vsus est ratione, cauillans
 apud filiū, falsa erat. Si enim æque egregios gigne-
 re cupiebat, debebat re à principio deliberata ge-
 nerosam vxorem ducere, non quandiu occulta
 fuit sua cum muliere non iusta & vulgari con-
 suetudo temperare: vbi verò res detecta est, soce-
 rum facere eum qui facillime assensusus, non af-
 finitate ornamento ei erat futurus.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι ἑλληνικοί

ΦΙΛΟΠΟΙΜΕΝΟΣ

καὶ

ΤΙΤΟΥ ΚΟΙΝΤΟΥ ΦΛΑΜΙΝΙΟΥ.

ΦΙΛΟΠΟΙΜΗΝ.

Κασανδρος ἡ ἐν Μακεδονίᾳ γένους τε
 πατρὸς, καὶ διωθητῆς ἐν τοῖς μάλις τ'
 πολιτῶν τύχη ὁρμησάμενος, καὶ τ' ἑαυ-
 τὸς φυγῶν, ἦκεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἔχ'
 ἦκεν ἀφ' ἧ τὸν Φιλοποίμηνος πατὴρα
 Κραδίον, ἀνδρα πρῶτων ἐνεκα λαμπαρόν,
 ἰδίᾳ δ' πατρὸς ἐκείνων οἰκείως ἐχρησάτο. Ζῶντος μὲν οὖν αὐτῶν πρῶ-
 των ἐτύχανε, τελευτήσας δ' ἡ ἀμοιβὴν τῆς φιλοξενίας
 ἀποδιδούς, ἐδρεψεν αὐτῶν τ' ὑόν ὀρφανὸν ὄντα, κατὰ παρ' ἑφασίον
 Οἰμπερὸς ὑπὸ δ' Φοίνικος τὸν Ἀχιλλεὺς βασιλέα· γυναικῶν
 ἑνὰ καὶ βασιλικὴν τῆς ἡγεσίας δ' ἔχ' ἐρχῆς πλάσιν καὶ αὐξή-
 σιν λαμβάνουτος. ἠδὲ καὶ τῶν Φιλοποίμηνος ἀπὸ πατρὸς ὄντος,
 ἑκδήμιος καὶ Δημοφάνης οἱ Μεγαλοπολίται διεδέξαντο τ' ἐ-
 πιμέλειαν, Ἀρχεσίλαον σικωνίης ἐν Ἀκαδημίᾳ γερνότες, καὶ
 φιλοσοφίαν μάλις τ' καὶ ἑαυτὸς ἐπι πολιτείας καὶ παρ' ἑφασίος
 ποροαγαγόντες. ἔπει καὶ τ' ἑαυτῶν πατρίδα τυραννίδος ἀπήλ-
 λαξαν, τοὺς ἀποκτενοῦντες Ἀριστοδήμον κρύφα παρ' ἑφασί-
 οκλύσαντες· καὶ Νικοκλέα τὸν Σικωνίον τύραννον Ἀρ-
 τασωξέβαλον· καὶ Κυρηνάοις δεηθεῖσιν, τετραετηρίων
 τῶν καὶ τ' πόλιν καὶ νοσσιῶτων, πλάσαντες εὐνομίαν ἔθεντο,
 καὶ διεκόσμησαν αἰεὶσα τὴν πόλιν. αὐτὸ γέ μιν ἐν τοῖς ἀλ-
 λοῖς ἔργοις καὶ τ' Φιλοποίμηνος ἐποιοῦτο παῖδουσι, ὡς κοι-
 νὸν ὄφελος τῇ Ἑλλάδι τὸν ἀνδρα τῶν ὑπὸ φιλοσοφίας ἀ-
 παρξασάμενοι. καὶ γδ, ὡς παρ' ὀψήρονον ἐν γῆρα, ταῖς τῶν πα-
 λαμῶν ἡγεμονίαν ἐπιτεκοῦσα τῶν δ' ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ἠγά-
 πησε ἀφ' ἑφασίοντος, καὶ σιωπήσθη τῇ δόξῃ τὴν διώμα-
 μιν. Ρωμαίων δὲ πρὸς ἑπαμῶν, ἔχατον αὐτὸν Ἑλλήνων
 παρξείπεν, ὡς ὁδοῦνα μέγαν. μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἑλ-
 λάδος ἀνδρα γειναμένων, ὅσοι αὐτῆς ἀξίον. ἡ δ' ὁ μὲν εἰ-
 δὸς ἐκ αἰσθροῦς, ὡς ἐπινοήσοισιν· εἰχθῆ γδ αὐτῶν ἀφ' ἑφασί-
 οισιν ἐν Δελφοῖς ὄραμεν. τ' ὁ δ' ἐξέτης τ' Μεγαρεῶν ἀγνοίας
 συμβῆναι λέγουσιν δι' ἀκολίαν πινὰ καὶ ἀφέλειαν αὐτῶν.

PLVTARCHI VITAE comparatae

PHILOPOEMENIS

&

T. Q. FLAMINII

PHILOPOEMENES.

ASSANDER Mantineæ sum-
 ma nobilitate fuit & autorita-
 te inter ciues pollens impri-
 mis. Hic fortunæ fluctibus do-
 mo profugus Megalopolin se
 contulit: potissimum Crausis
 gratia patris Philopœmenis,
 viri cum omni præfulgentis gloria, tum verò pri-
 uatim ei familiaritate coniuncti. Ab hoc est super-
 stite cultus omni genere officiorum. Quo mor-
 tuo, vt vices rependeret illi hospitalitatis, filium
 eius orbem educauit: quo modo Phœnicis ait
 Homerus fuisse Achillem alumnum. Vnde gene-
 rosus & regiis à teneris vsq; vnguiculis conforma-
 tus fuit & adoleuit moribus. Vbi iam pubertatem
 Philopœmenes attigit, Ecdemus Demophanes
 que Megalopolitani, qui familiares Archelai in
 Academia fuerant, atque philosophiam præ æ-
 qualibus suis in forum & negotiorum puluerem
 produxerāt, susceperunt curam eius. Hi summissis
 Aristodemo percussoribus, patriam suam libera-
 runt tyrannide, & ad Sicyonium tyrannum ex-
 pellendum Nicoclem præsto fuerunt Arato, pe-
 tentibusque Cyrenæis mare traiecerunt, ac rem-
 publicam eorum concussam seditionibus & affe-
 ctam composuerunt concinnaueruntque decen-
 tissime. Porro inter cæteras actiones, hi Philopœ-
 menis quoq; institutionem curæ habuerunt, ad
 cōmune Græciæ saluē præceptis excolentes eū
 philosophiæ. Namq; Græcia, quum hūc post vete-
 rum virtutē ducū quasi cordū edidisset in senectu-
 te mirū in modū est exosculata, potentiamq; eius
 vna cum gloria amplificauit. Romanus verò quis-
 piam celebrians eum, vltimum Græcorum appel-
 lauit; quasi nullū Græcia exinde in clytū virum vel
 ipsa genuerit dignum. Fuit specie non (vt nōnulli
 arbitrantur) deformi: extat enim etiā nūc Delphis
 statua eius. Nā hospitis Megarenfis inscitæ aiunt
 ipsius facilitatem & simplicitatē dedisse causam.

ὁμοίως ὡς καὶ Παύσαν.
 καὶ Παύσαν. Palmer.

ἄλλοι μὲν νομῶσι αὐτὸν
 μετ.

ὁμοίως καὶ Παύσαν.
 καὶ Παύσαν. Palmer.

Siquidem nuntiato prætorem Achæorum ad se venire, dum parat cenam, absente forte viro tumultuabatur: ac quum Philopœmenes interea ingrederetur obsoleta amictus chlamyda, existimans aliquem esse ex ministris & antecurso- rem, oravit eum ministerio vt manum admoue- ret. Ille abiecta confestim chlamyde cœpit ligna findere. Quum autem superueniret hospes, atque id spectaret, Quid hoc rei est (inquit) Philopœ- mene? Tum ille, Quid aliud quam quod fœdæ speciei pendopœnas? Titus Quintius in cæteri corporis eius habitum cauillans, Quam pulchras (inquit) manus Philopœmene & crura habes, B ventrem non habes? fuit enim medio corpore gracilior. Cæterum id dictum potius est in vires eius detortum. Quippe egregium peditatum & equitatum habebat, sed deficiebatur sæpenu- mero pecunia. Atque hæc in circulis de Philo- pœmene referuntur. At insita ei ambitio haud erat vnde quaque defæcata à peruicacia, nec ab iracundia libera, sed qui studeret imprimis esse E- paminondæ æmulus, strenuitatem eius & pru- dentiam atque abstinentiam egregie expressit: le- nitatem, grauitatem, humanitatem in ciuilibus contentionibus non potuit retinere. Vnde pro- pter iracundiam & animum præfractum ad mi- litares videbatur quam ad ciuiles artes accom- modatior. Etenim fuit iam inde à puero ad rem militarem pronus, atque eo quæ conducerent, affectabatur nauiter, in armis se exercens & equi- tans. Quum verò luctari etiam scite videretur, sua- darentque ei aliqui amici & curatores vt se ad ex- ercitationem athleticam conferret, rogauit eos ecquid ea exercitatio militari adferret detrimen- ti. Qui quum id quod erat, athleticum corpus cū militari omnibus partibus referrent pugnare, præ- cipue viuendi rationem & exercitacionem aliam esse: quod illi multo fomno, perpetua saturitate, statis motionibus, & quiete auerent tuerentur- que habitum, qui ex quolibet momento & excelsu consuetudinis esset ad conuersionem lubricus: hi ad omnem debeant variationem callere & ine- qualitatem, maxime verò assuefacti esse vt facile in ediam tolerant, facile etiam vigilia. Quo intel- lecto non solum ipse eam rem fastidiuit & derisit Philopœmenes, verum etiam disciplinam omnē athleticam post prætor, quantum in ipso erat, om- ni exegit genere contumeliarum & probrorum, quod appositissima corpora necessariis certami- nibus redderet inhabilia. Postquam verò præce- ptores reliquit & prædagogos, quum expeditioni- bus furtiuus ad prædandum incurfarent ciues eius fines Laconicos, ita se instituit vt primus in expe- ditionem euntium esset, & omnium reciperet se postremus. Per otium aut venando corpus subi- gebat, qua ratione parabat agilitatem simul & ro- bur: aut agrum colendo, quem lautum viginti ab vrbe stadiis possidebat. Eo se à prandio vel à cœ- na conferebat quotidie, corpusque in torum ver- naculum, vt quilibet operariorum, ad quietem abiiciebat. Prima luce ad opus surgebat cum vi- nitoribus aut aratoribus, inde remeabat ad vr- bem, & negotia publica cum amicis & magistra- tibus tractabat. Ac compendia bellica quidem absumebat in equos, in arma, in redimendos ca- ptiuos: rem verò familiarē ex aruo studebat iustif- simo quæstu augere, neque id faciebat transitorie,

A πιωθαι νομῆν γὰρ ἐργάζεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὸν ἑρατήρητον τῶν Ἀ-
 χαίων, ἐθροβεῖτο, πρὸς αὐτὸν ἀκούσας δὲ δειπνῶν οὐ παρίντος
 καὶ τυχίω τῷ αἰδρός. ἐν τούτῳ δὲ τῷ Φιλοποίμῳ εἰσελθόν-
 τος, χλαμύδιον διτελὲς ἔχοντος, οἰομένην ἂν τῷ ὑπηρετῶν
 εἶ) καὶ πρὸς ἄλλοι, παρεκάλει τῆς Διακονίας σκευάφα-
 ρα. καὶ ὁ μὲν διήκεις ἀπορίσας τὴν χλαμύδα τῷ ἑξυλῶν
 ἔραξεν· ὃ δὲ ἕξενος ἐπέσειλθὼν, καὶ πασαμύδος, Τί τῶτο (ἔφη)
 Φιλοποίμην; Τί γὰρ ἄλλο (ἔφη δὲ αὐτῶν ἐκείνος) ἢ κακῶς ὁ-
 μῶς δίκας δίδωμι; ἢ δὲ ἄλλε σώματος τῷ φύσιν ὀπισκώπιον
 ὁ Τίτος εἶπεν, ὦ Φιλοποίμην, ὡς καλὰς χεῖρας ἔχεις καὶ
 B σκέλη· γὰρ ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχεις. ἡ γὰρ ἐκ τῶν μέσων ἐνώτε-
 ρος. ὁ μὲν τοὶ σκάμμα πρὸς τῷ δὴ δὴ αὐτῷ μάλλον ἐλέγξει.
 καὶ γὰρ ὀπίσθας ἔχων ἀγαθοὺς καὶ ἰππεῖς, χρημάτων πολλακίς
 οὐκ ἀπόρη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν ταῖς σχολαῖς αὐτῷ τῷ Φιλο-
 ποίμῳ λέγεται· τῷ δὲ ἡθῶς ὁ Φιλόπῳμον, οὐκ ἡντιμῶτα-
 πασιν φιλονεικίας καὶ φρονί, ἐδὲ ὀργῆς ἀπηλαχμένον· ἀλλὰ
 καὶ τῷ Επαμεινώνδου βασιλέως εἶ) μάλιστα ζηλωτῆς, ὁ
 δραστήριον καὶ σωετόν αὐτῷ, καὶ ὑποχρημῶν ἀπαθῆς ἰου-
 ραὶς ἐμιμῆτο· τῷ δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ βασιλῆος Φιλανδρῶν πρὸς
 τὰς πολιτικὰς Διαφορὰς ἐμμένειν οὐ δυνάμῳ δὲ ὀργῆς
 C καὶ φιλονεικίαν, μάλλον ἐδόκει ἑρατωλικῆς ἢ πολιτικῆς ἑρε-
 τῆς οἰκείος εἶ). καὶ γὰρ ἐκ παιδῶν διήκεις ἡντιμῶτα
 καὶ τοῖς πρὸς τῶτο χρησίμοις μαθήμασιν ὑποχρῆσθαι πρὸς
 ἡμῶς, ὀπλομαχεῖν καὶ ἰππεύειν. ἐπεὶ δὲ καὶ παλαιὴν δι-
 φυαὶς ἐδόκει, καὶ παρεκάλει αὐτὸν ὅτι τὴν ἀθλησιν ἐνιοεῖ
 τῷ φίλων καὶ τῷ ὀπίσθων, ἠρώτησεν αὐτοὺς μή τι πρὸς τῷ
 ἑρατωλικῶν ἀσκήσιν ὑπο τῆς ἀθλήσεως βασιλεύσει.
 τῷ δὲ Φαμένων (ὁ πρὸς ἡντιμῶτα) ἀθλητικῶν ἑρατωλικῶν σώμα καὶ
 βίον Διαφέρειν τοῖς πᾶσιν, μάλιστα δὲ διατῶν ἐτέρον καὶ
 ἀσκήσιν εἶ), τῷ μὲν ὑπῆν τε πολλῶ καὶ πλησμονῆς ἐν-
 D δελεχέσι, καὶ κινήσει τε (αὐτῶν καὶ ἡσυχίας αὐξόντων τε
 καὶ Διαφυλαχθέντων τῷ ἔξιν, ὑπὸ πάσης ῥοπῆς καὶ παρε-
 κλάσεως τῷ σκευῶν, ἀκροσφαλῆ πρὸς μεταβολῆν οὐσαι-
 πῶ δὲ, πάσης μὲν πλάτης ἐμπειρα καὶ πάσης αἰωμαλίας
 πρὸς ἡντιμῶτα εἶ), μάλιστα δὲ φέρειν ῥαδίως μὲν ἐνδεῖαν εἰσημέ-
 να, ῥαδίως δὲ ἀρῶσπνίαν· ἀκούσας ὁ Φιλοποίμην, οὐ μόνον
 αὐτὸς ἐφυγῆν ὁ πρὸς ἡντιμῶτα καὶ κατεγέλασεν, ἀλλὰ καὶ ἑρατη-
 γῶν ὑπῆρξεν, ἀπμίας καὶ πρὸς πηλακισμοῖς, ὅσιν ἡντιμῶτα ἐπ' αὐ-
 τῷ, πᾶσαν ἀθλησιν ἐξεβαλλεν, ὡς τὰ χρησιμῶτα τῷ σω-
 μάτων εἰς τὰς αἰακάοις ἀγῶνας ἀχρηστα ποιούσθην· ἀπαλα-
 E λαγῆς δὲ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν, ἐν μὲν ταῖς πολιτι-
 καῖς ἑρατωλικῶν, αἰετοποιῶν τῷ κλωπείας ἐνεκα καὶ ληλασίας
 εἰς τῷ Λακωνικῆν ἐμβάλλοντες, εἶπεν αὐτὸν, πρὸς τὸν μὲν ἐκ-
 ἑρατεῦντων, ὑπερον δὲ ἀφῆρομένων βασιλῆος· σχολῆς δὲ ὅσας,
 ἢ κωμηγῶν διεπόντῳ τῷ σώμα, καὶ καλεσθῆναι καὶ χρονον ἄμα καὶ
 ῥωμαλέον, ἢ γεωργῶν. ἡ γὰρ ἀγῶν αὐτῷ καλῶς ἀπὸ σαδίων
 εἰχρῶσι τῆς πόλεως· εἰς τῶτον ἐβάδιζε καὶ ἡμέραι μὲν ὁ ἀει-
 σον, ἢ μὲν δειπνῶν καὶ καλεσθῶν ἑαυτὸν ὅτι ἐβαδίου τῷ
 τυχῶντος, ὡς πρὸς ἑκάστος τῷ ἐργατῶν, ἀνεπαύετο, πρὸς δὲ αἰα-
 σῆς καὶ σκευάφῆμος ἔργου τοῖς ἀμπελουργοῖσιν ἢ βοη-
 λατοῖσιν, αὐτῶν εἰς πόλιν ἀπήει, καὶ πρὸς τὰ δημόσια τοῖς φί-
 λοις καὶ τοῖς ἀρχοῖσι σιωπηροῦτο. τὰ μὲν οὖν ἐκ τῷ ἑρα-
 τῶν πρὸς οἰκίοντα καλεσθῆναι εἰς ἰπποκίς καὶ ὄπλα καὶ λύσῆς
 ἀχμαλώτων. τὸν δὲ οἶκον ἀπὸ τῷ γεωργίας αὐξῆν ἐπέσειλτο,
 διχαστῶ τῷ χρηματισμῶν· ἐδὲ τῶτο ποιούμῳ παρέργον,

& milites levis armaturæ retrahunt dissipantque Illyrios, aduertens non magni esse negotii Philopœmenes leuem armaturam opprimere, idque ipsum tempus suggerere, demonstrauit primum rem ducibus regiis. Quos quum non adduceret in sententiam suam, sed fastidiretur pro infano, quod auctoritatem ad tantum imperatoris artis consilium haud dum magnam neque satis insignem obtineret, cum globo ciuium suorum fecit impressionem. Ac quum primò tumultus, hinc fuga & cædes ingens ederetur velitum, quo magis ac magis regio confirmaret, & turbatis expeditè instaret hostibus, ad pedes descendit. Ibi dum cum locis asperis, irriguis & voraginosi in equestri lorica & armis ponderosis, pedester grauiter & laboriosè luctatur, vtrumque femur eius simul vno transfigitur iaculo amentato. Ictus, etsi non lethalis, grauis fuit tamen, vt spiculum ex altera parte extaret. Hic primum velut vinculo impeditus æstuabat planè. Quippe anfa iaculi qua erat ei aptata, difficilem reddebat reli in reuellendo per vulnera transitum. Quum verò dubitarent qui aderant, manum ad mouere, & medio ardore prælii, qui in breue erat duraturus, ex feruore & gloria cupiditate æger animi ille properaret ad certamen incessu & alternatione crurum fracto per medium iaculo, iussit vtrumque fragmentum seorsim recipi. Ita expeditus, stricto ense ante signa contendit in hostes. Quare ingenti alacritate & ardore dimicantes compleuit. Vnde obtenta victoria Antigonus, tentandi gratia quæsiuit ex Macedonibus, quid equitarum nondum dato ab se signo immisissent. Quibus inuitos se affirmantibus, quod iuuenis Megalopolitanus occupasset inuadere hostes, commissos cum iis fuisse: At ille iuuenis (inquit) magni imperatoris perpetravit munus. Inde iure fuit Philopœmenes in honore. Quum verò instaret apud eum Antigonus vt secum militaret, eique præfecturam & pecuniam offerret, abnuuit, præcipue ingenium suum conscius ægrè & grauatè ferre superiorem. Sed quia obtorpescere & feriari pigebat eum, exercendæ & meditandæ gratia rei bellicæ, in Cretam militatum nauigauit. Vbi postquam longo spatio cum viris bellicosissis se, atque omni genere astutiæ arma tractantibus, vitamque etiam tum ducentibus moderatam & adstrictam excoluisset, adeo rediit celebris, vt extemplò crearetur magister equitum. Quum equites autem accepisset, qui prauos & exiles equos subitarii osque instante expeditione arripere, atque ipsi ferè militiam defugerent, aliosque delegarent vicarios, esset etiam singularis omnium cum ignauia inertia, eaque dissimulassent ante magistratus, quod inter Achæos plurimum equites polleant, ac præcipue arbitrium haberent honorum & pœnarum, non summisit animum neque elanguit, sed cum oppida lustrado, tum singulos iuuenes seorsim ad laudem exercitando & castigando ignauos, exercitationibusque & transuectionibus atque mutuis inter ipsos concertationibus, vbi spectandi à plurimis essent, mitos neruos breui alacritatemque impressit cunctis, & quod in disciplina erat militari caput, agiles reddidit atque expeditos.

πᾶσι ῥώμιον τε θαυμαστὴν καὶ ποροθυμίαν παρέστησεν. καὶ ὁ μέγιστον ἴδιον ἐπὶ τοῖς τακτικαῖς, ἐλαφροῖς καὶ ὄξεις,

A καὶ τῶν φίλων τοῖς Ἰλλυριοῖς ἀεισπώντων καὶ ἀπαρθεῖν των, σιωπῶν ὁ Φιλοποίμην οὐ μέγα ὄν ἔργον ἐπιθέσθαι τοῖς φίλοις, καὶ τὸν χαρὸν ὑψηλοῦ μῦθον τῆτο, παρῶτον μὲν ἔφραζε τοῖς βασιλικαῖς ὡς ὅσον ἔπεφεν, ἀλλὰ μέγιστα δοκῶν κατεφρονήτο, ἔδεδωκεν μεγάλης ἐδὲ ἀξιοπίστου παρὸς τηλικούτου στρατηγικῆς δόξης παρὲν αὐτὸν οὕσης, αὐτὸ ἐμβάλλει, συνεπιπασσάμενος τοῖς πολίταις. ἤμορμένης ὅττι στρατῆρος τὸ παρῶτον, εἴτα φυγῆς καὶ φοβῆς πολλοῦ τῶν φίλων. βουλόμηνος ἐπὶ μάλλον ἐπιρρώσασθαι τοῖς βασιλικαῖς, καὶ παρρησιάζει καὶ ὁ πάρος ἰσορροπούμενος τοῖς πολεμίοις, τὸν μὲν ἵππων ἀφῆκεν, B αὐτὸς ὅττι παρὸς χεῖρα σκελιὰ καὶ μετὰ ρείθρων καὶ φασαγῶν πεζός, ἐν ἵππικῶν θώρακι, καὶ σκελῆ βαρυτέρα, χαλεπῶς καὶ θαλαπύρωσ ἀμιλλώμενος, διελαύνεται ἀμπεπερὲς ὁμοῦ τοῖς μερῶν ἐκατέρωθεν ἐν μεσακύνκλω χειρίας μὲν οὐ ἤμορμένης, ἰσχυρᾶς ὅττι πληγῆς, ὡς τε τὴν ἀχμῶν ἐπὶ θάτερα διασπᾶ. ὁ μὲν οὖν παρῶτον ἐιχερῆς ὡς παρὸς δεσμῶν, παρὸς ἀπασι δὲ πόρως εἶχεν ὅττι γὰρ ἕνα μῦθον τῆς ἀκύνκλω χαλεπῆν ἐποίησε τῆ ἀκύνκλω ἀνελεχόμενον ἀπὸ τῆ βραμῆ τῶν παρῶτον. ὡς ὅττι ἄκνω οἱ παρόντες ἀπαρθεῖν, καὶ τῆ μέχης ἀκμῶν ὄξεις ἐχρῶσθαι ἐσφάδαζεν ἑαυτοῦ καὶ C φιλοθυμίας παρὸς τὸν ἀγῶνα, τῆ παρὰ βῆσος καὶ τῆ παρὰ λαξί τῶν σκελῶν, ἀπὸ μῖσου κλάσας ὅττι ἀκύνκλω χεῖρας ἐκέλευσεν ἐκλύσασθαι τῶν ἀγμάτων ἐκατέρωθεν. ἔτω ὅττι ἀπαλλαγῆς, καὶ ἀπασσάμενος ὁ ξίφος, ἐχρῶσθαι ἀπὸ τῶν παρρησιάζων ἐπὶ τοῖς πολεμίοις, ὡς τε πολλῶν παρρησιάζων καὶ ζῆλον ἀρετῆς παρρησιάζειν τοῖς ἀγωνιζομένοις. νικήσας οὖν ὁ Ἀντήγνος, ἀπεπειράτο τῆ Μακεδονικῆν ἐρωτῶν ἀπὸ τῆ μὴ κελεύσαντος αὐτῆ ὁ ἵππικὸν ἐκίτησαν. τῶν ὅττι ἀπολογομένων ὡς παρὸς γῶμην βίασθεῖν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, D Ἀντήγνος, Ἐκεῖνο ἴδων ὁ μετρητικὸν (εἶπε) ἔργον ἡγεμόνος μεγάλου πεποιθήκεν. ὅττι πύπου δόξαν ἔχεν (ὡς παρὸς εἰκός) ὁ Φιλοποίμην καὶ τῆ μὲν Ἀντήγνου ἀποδοσάμενος ὅπως φραπέυοιτο μετὰ αὐτῶν, καὶ δίδοντας ἡγεμονίαν καὶ χεῖματα, παρητήσασθαι, μέγιστα τῶν ἑαυτοῦ φύσιν κατεμαθῶν παρὸς ὅττι ἀρχεσθαι δυσκόλως καὶ χαλεπῶς ἐχρῶσθαι. ἀρῶν ὅττι καὶ χολάζειν οὐ βουλόμηνος, ἀσκήσεως ἐνεκα καὶ μελέτης τῶν πολεμικῶν, εἰς Κρήτιον ἐπλῶσεν ὅττι φρατεῖαν. καὶ καὶ σὺχρον χεῖρον ἐγῆμνασάμενος αἰδέσθαι μάχαις καὶ E ποικίλοις μεταχρεῖσασθαι πόλεμον, ἐπὶ ὅττι σῶφροσι καὶ κεχρησμένοις παρὸς διαίτην, ἐπαρῆλθεν οὕτω λαμπερῶς εἰς τοῖς Ἀχαιοῖς, ὡς τε ἄλλοι ἵππαρχος ἀποδειχθῆναι. παρρησιάζων ὅττι τοῖς ἵππαις φάλοισ μὲν ἵππαισις ὅττι παρρησιάζωντος, ὅττι συμβαίνοιτο στρατία, παρρησιάζωντοῖς, αὐτοῖς ὅττι τὰς πολλὰς τῶν φρατεῖαν ἐπιδιδράσκοντες, ἐτέρωθεν ὅττι πέμποντες αὐτῶν ἑαυτῶν δεινῶν ὅττι ἀπειρίαν μετὰ ἀπολμίας πύπου οὕσας. παρρησιάζωντες ὅττι ταῦτα τοῖς ἀρῶντες αἰεὶ, ἀπὸ τε ὅττι πλείστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς τοῖς ἵππαις διώσασθαι, καὶ μέγιστα κυρίους εἶναι ἡμῶν καὶ χολάζειν, οὐχ ἑαυτῶν, ὅττι ἀνεῖκεν, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις ἐπιπῶν, καὶ καὶ ἀδρα τῶν νέων ἔχασον ἐπὶ τῶν φιλοθυμίας σὺν ἐξορῶν, καὶ χολάζων τοῖς ἀνάγκης δεομένοις, μελέταις τε καὶ πομπαῖς, καὶ παρὸς ἀλλήλους ἀμιλλῶν χροῦμηνος ὅπου πλείστοι θάσασθαι μέλλοιεν, ὅττι γὰρ χεῖρον

καὶ ὁ μέγιστον ἴδιον ἐπὶ τοῖς τακτικαῖς, ἐλαφροῖς καὶ ὄξεις,

sumptuosas cenas mensaq; sed quum institisset à non necessariis cupidos elegantiae ad necessaria deflectere & honesta, breui omnes mouit atq; inflammavit, vt quotidianis repressis in corpus sumptib., gestiret in militari & bellico ornatu ostentare se splendidos & comptos. Itaq; videres plenas officinas calicum & paterarum contundendorum, in aurandarum, loricarum, argento inducendorum scutoiũ frznorumq;, curricula domandorum equorum & adolescentium in armis sese exercentium: in manibus fœminarum galeas, ac cristas tincturis distinctas, sagulaque equestria, & militares lacernas picturatas. Hæc species animos incendebat eorum, & alacritatem excitabat: vnde periculatorum contemptores & prõpti ad subeunda discrimina euaserunt. Quippe profusio aliis in rebus voluptates producit, & animos eneruat vtentium, quasi per stimulos & titillationes animum sensu infringente: contra impensa in huiusmodi res roborat eum, extollitque. Sicut Achillem induxit Homerus nouis armis prope sub oculis positis quasi exultantem & ardentem, vt ea in opus educeret. Ad eum modum quum exornasset iuuentutem, exercuit & subegit eam, continenter mouens: quæ enixe obtemperabat. Siquidem ordo militarismirifice placebat iis, cuius perfringi glob. non videbatur posse: reddebaturq; corporibus arma tractabilia & leuia, quæ ob splendorem & decorem versabant ac ferebant quadam cum voluptate, vt in iis dimicare, & quãprimũ cum hostibus auerēt decernere. Bellum ea tempestate Achæis erat cum Machanida Lacedæmoniorum tyranno, qui multa & magna potentia succinctus, omnes Peloponnesum intolerentes captabat. Quem vt Mantineorum fines nuntiatum est inuasisse, Philopœmenes raptim egit in eum copias. Intruxerat in conspectu vrbis Mantineæ aciem. Habebat autem vterque sub signis magnum externorum militum numerum & vrbana copias pene omnes. Vbi iam ad concurrendum ventum est, & milite externo Machanidas iaculatores & Tarentinos, qui ante signa locati Achæorum fuerunt, pepulit, omisso incurere ilico in aciem eorum & diuellere globum, ablatus est dum confectatur effusus, præterlatufque aciem est Achæorum, qui integris adhuc ordinibus consistebant. Philopœmenes, quum in principio esset tam grauitè titubatum, atque actum esse omniaque iam perditã viderentur, ea re dissimulata, quasi nihil incommodi accidisset, vt conspexit quantum in persequendo hostes offenderent diuulsi ab acie sua, ac locum aperientes vacuum, non occurrit, neq; obiecit se fugientes agētib; sed permisit eos præteruehi. Vbi iam magnum interuallam fecerunt, confestim signa intulit in pedites, quos nudos videbat relictos: cornibusque expotrectis ex latere incurrit in destitutos duce, nec pugnam expectantes. Nã quum tergis inhærentem fugientium aspicerent Machanidam, victoriam existimabant suam, atque hostes omni ex parte profligatus. Hos vt multacæde auertit (quippe supra quatuor millia occubuisse feruntur) cõtendit in reuertentē cum mercenariis ab hostium insectatione Machanidam.

ὥστε τοὺς τετραχιχλίους ἀποστεινῆν ὥρμησεν ὅτι

A καὶ ἐπὶ δεῖπνα φιλομουσίων καὶ βαπτίνας. ὁ δὲ, ἀρξάμενος ἐκβέπειν ἀπὸ τῆς οὐκ ἀναγκαῖον ὅτι τὰ χρῆσιμα καὶ καλὰ τῶν φιλοχοσμίων, τὰ ἑκάστης ἐπέσει καὶ παρώρμησε, τὰς καθ' ἡμέραν ἐπὶ σῶμα δαπνίας καλύσαντας, ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς καὶ πολεμικαῖς ἀποσκευαῖς ἀναπαύσει ὅσας καὶ κεκοσμημένους. ἰὼ οὖν ἰδεῖν τὰ μὲν ἐργαστήρια μετὰ καὶ ἀποσκευῶν κυλικῶν καὶ θρησκευτικῶν, χρυσοποιῶν ὅ θωρακῶν, καὶ καταργουμένων θυρεῶν καὶ χαλινῶν. τὰ δὲ σάββατα πάλιν δαμαζοποιῶν, καὶ νεανίσκων ὀπλομαχοῦντων. ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῆς γυναικῶν κράτη καὶ πτεροῦ βαφῆς κοσμημένους, καὶ χιτῶνων ἱππικῶν καὶ στρατιωτικῶν χαλκῶν διωλισμένων ἢ δὲ ὅψις αὐτῆς ὁ θάρος αὐξοῦσα, καὶ ἀνακαταστά τῶν ὀρμῶν, ἐποίησε φιλοπολιτικὸν καὶ πατριωτικὸν ὅτι τοὺς κινδύνους. ἢ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις θεάμασι πολυτέλεια βυβλίῳ ἐπιπέται, καὶ μαλακίαν ἐνδιδόσι τοῖς χρονοῖς, ὡς ἐπὶ ἀπὸ νυκτῶν καὶ γρηγορήσεως τῆς ἀσπασίας σιωπητικῶς τῶν ἀφαιρέσεων ἢ δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα, ῥώνουσι καὶ μεγαλιῶν τὸν θυμὸν. ὡς ἐπὶ Ὀμηροῦς ἐποίησεν τὸν Ἀχιλλεὺς τῆς καμῶν ὀπλων ἀποσκευῶν ἐπιπέσει ἀπὸ τῆς ὀφείας, ὅτι ὀργῶντα καὶ φλεγομένον

C παρὲς τῶν δὲ αὐτῶν σιέρειαν. οὕτω δὲ κοσμησας τοὺς νέους, ἐγμῖναξε καὶ διεπόνει, τὰς κινήσει πατριωτικῶς ὑπακούοντας καὶ φιλοπολίτικους. καὶ γὰρ ἡ τάξις θαυμαστῶς ἠγαπάτο, ἀφραστοῖσι λαμβάνειν πύκνωμα δοκῶν, καὶ τὰ ὀπλα τοῖς σώμασιν ἐγγεῖο χειροῖσι καὶ κούρα, μὲν ἠδὲ τῆς ἀφαιρέσεως καὶ καλὸς ἀποσκευῶν καὶ φορητῶν, ἐναγώνισα δὲ τε βουλομένων, καὶ ἀφαιρέσει τὰ χιτῶνα παρὲς τοὺς πολεμικοὺς. ἰὼ δὲ τότε τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ παρὲς Μαχερίδαν πόλεμος τῶν Λακεδαιμονίων τυραννοῦ, ἀπὸ

D πολλῆς καὶ μεγάλης δυνάμεως ὅτι βουλδύοντα πᾶσι Πελοποννησίοις. ὡς οὖν εἰς τῶν Μαντινέων ἐμβεβληκῶς ἀπηγέλην, καὶ τὰχος ὁ Φιλοπολίμῳ ἐξήγαγε τῶν στρατιῶν ἐπὶ αὐτὸν. ἐγένετο δὲ τῆς πόλεως παρετάξαιτο, πολλοὺς μὲν ξένους ἐκέτερι, πάντας δὲ ὁμοῦ τι τὰς πολιτικαῖς δυνάμεσι. ἡγομένου δὲ τῆς ἀγῶνος ἐν χερσὶν, ὁ Μαχερίδαν τοῖς ξένοις τοῖς τῶν Ἀχαιῶν πατριωτικῶν ἀκρίβειας καὶ Ταραντίνους βεβαμένους, ἀπὸ τῆς χωρεῖν δύτης ὅτι τοῖς μαχερίδοις, καὶ ἀφαιρέσει τῶν σιωπητικῶν, ἐξέπεισε διώκων καὶ παρήλαξε τῶν φάλαγγα, τῶν Ἀχαιῶν ἐν τῶν μὲν τῶν. ὁ δὲ Φιλοπολίμῳ, τηλικού-

E πῦρ ἀπαύσματος ἐν ἀρχῇ ἡγομένου, καὶ τῶν πατριωτικῶν ἀπολελεμένῳ κομιδῇ καὶ διεφθάρθαι δοκῶντων, τὸ πῦρ μὲν ὁμῶς ἀποστεινέτω παροῦν, καὶ μηδὲν ἠγεῖσθαι δεινόν. καὶ τῶν δὲ τοῖς πολεμικοῖς, ὅσον ἠμῶντα ἐν τῇ διώξει, τῆς φάλαγγος ἀπορηγυμένους, καὶ κενὴν χώρην διδόντας, οὐκ ἀπίωτησεν, οὐδὲ ἀπέστη φορημένους αὐτοῖς ὅτι τοῖς φθῶντας, ἀλλ' ἐάσας παρελθεῖν καὶ ἀφαιρέσεια ποίησας μέγα, παρὲς τοῖς ὀπλίταις δύτης ἠγε τῶν Λακεδαιμονίων, ὅραν τῶν φάλαγγα γυμνῶ ἀπολελεμένῳ. καὶ καὶ κέρας ἀφαιρέσεια ἐπέβαλεν, μητε ἀρχαῖος αὐτοῖς

F παροῦντος, μητε μὲν χεῖρας πατριωτικῶν. ἡκᾶν γὰρ ἠγῶντο καὶ κρατεῖν πᾶσι πᾶσι, δώκοιτα τοὺς Μαχερίδαν ὀφάντες. ὡς ἂν ὁ δὲ τούτοις φόβῳ πολλῷ, (λέγονται γὰρ ὀφάντες, ὅτι τῆς διώξεως αἰας ῥέφοιτα μὲν τῶν ξένων.

vt opem ferret Messeniis, non potuit Lyfippum inducere, quia plane actum dicitabat esse de oppido quod teneret hostes, ipse statuit subuenire suis comitatus eiuiibus, qui nullam morabantur legem vel plebiscitum, sed quasi semper ex naturæ præscripto imperantē sunt sequuti eum, qui esset præstantissimus. Vt hunc Nabidi nuntiatum est in propinquo esse, non remansit illic, quanuis castra in oppido haberet, sed subdixit se per auersam portam, agmenq; raptim abegit, præclare secum agiratus, si elaberetur. Et quidem elapsus est: cæterum erepta fuit Messene. Hactenus commēdatur Philopœmenes. At secunda in Cretam profectio eius accersentibus Gortyniis, vt armis lacessiti eo ducere vterentur, culpata est, quod flagrante bello patria sua à Nabide illato abscessisset ipse, vel belli metu, vel intempestiua ad alios ambitione. Licet id temporis bello tam acri premeretur Megalopolitani, vt muris inclusi deuastato agro cōfererent vias frugibus, & hostes castra prope in ipsis locassent portis. Hic autem ea tempestate belligerans eum Cretensibus & ducē agens in regione transmarina, ansam præbuit iniquis calumniādi se, quasi bellum domesticum subterfugeret. Nonnulli dicebant aliis designatis Achæorum prætoribus quia esset sine imperio Philopœmenes, orantibus Gortyniis otium suum contulisse eū ad exercitum ducendum. Neq; enim ferebat otium, sed imperatoriā & bellicā virtutē volebat, sicut magnum negotium, perpetuo in manibus habere & versare. Cui consonat id quod aliquando de rege Ptolemæo dixit. Siquidē quum eum quidā ferrent laudibus, quod & exercitū quotidie pbe exerceret, & ipse probe & sedulo in armis subigeret corpus suū. At qui quis regem (inquit) hoc etatis suspiciat non opus edentem, sed meditantem? Hæc igitur de causa infensi Megalopolitani & serati proditos, instituerunt ei exilium irrogare. Cui rei obstiterūt tamen Achæi, ducem mittentes Megalopolitanis Aristænetum: qui quamuis cum Philopœmene ei dissensiones essent de repub. ne damnaretur, intercessit. Inde à ciuibus Philopœmenes fastiditus, perpulit multa finitima castella ad defectionem, suggerens vt allegerent non fuisse ab initio se censos nec illis cōtributos. Quibus hoc obtendentibus aperte est patrocinaus, eamque ciuitatem in concilio Achæorum pressit. Verum hæc sunt post insequuta. In Creta partes sequutus Gortyniorum, bellum non vt Peloponnesius & Arcas simpliciter gessit & generose: sed mores induens Creticos, eorumque in ipsos technis, dolis, furtis & insidiis vtens, breui pueros ostendit illos esse qui fatuas & inanes aduersus veram belli peritiam fallacias contechnarentur. Ob hæc celebris & inclytus ex rebus ibi gestis reuersus in Peloponnesum, Philippum offendit a Tito Quintio deuictum, pressumque Achæorum & Romanorum armis Nabidem. In quem dux ilico designatus, quum prælio nauali alcam iaceret, in idem ac Epaminondas visus est impegisse, magnamque ex eo quod minus prospere mari decertasset, virtutis & existimationis suæ fecisse iacturam. Cæterum Epaminondam quidem referunt, quod nollet ciuibus suis gustum præbere commoditatum maritimarum, ne pro statariis militibus (vt apud Platonem est)

A Λύσιππον οὐκ ἐπέειπεν βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, ἀπολωλέναι χειρὶ δὴ φάσκοντα τὴν πόλιν, ἐνδον γεγυότων τῶν παλεμίων, αὐτὸς ἐβόησεν, τοῖς ἑαυτῶν πολίταις ἀπαλαβῶν, οὔτε νόμοι οὔτε χειρονομίαν παρεμείναντας, ἀλλ' ὡς ἀπαρτὸς ἀρχοντι τὰ κρείττονα καὶ φύσιν ἐπολιούρι. ἤδη δὲ αὐτῶν πλησίον ὄντος, ἀκρούσας ὁ Νάβις οὐχ ὥσπερ ἔπει, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει στρατοπέδων, ἀλλ' ὥσπερ ἐκδὶς ἀπὸ πυλῶν ἐτέρων, καὶ τάχος ἀπήγαγε τὴν δυνάμιν, ἀτυχεῖα χεῖρα δακῶν εἰ ἀπαφύρι καὶ διέφυγε, Μεσσηνίη δὲ ἠλωθήρωτο. ταῦτα μὲν οὖν ἔειπε καὶ τῶν Φιλοποίμωνος. ἢ δὲ εἰς Κρήτιω αὐτὸς ἀποδημία.

B Γορτυνίων δεηθέντων, ὡς χεῖρα γιντο πολέμου μὲν στρατηγῶν, ἀβουλίῳ ἔχει, ὅτι τῆς πατρίδος αὐτῶν πολέμου μὲν ὑπὸ Νάβιδος, ἀπὴν, Φυγομαχῶν, ἢ Φιλοτιμούμωνος ἀκρίως πρὸς ἐτέροις. καὶ τοῖς στυγίως οὕτως ἐπολεμήθη. Μεγαλοπολίται καὶ τὸν χρόνον ἐκείνον, ὥστε τοῖς μὲν πείχου ἐνοικεῖν, ἀπειρεῖν ὅτις στυγίως, ἀπὸ ἐκελευμένης τῆς χεῖρας καὶ τῶν πολέμων χεῖρα ἐν ταῖς πύλαις στρατοπέδων ὄντων. ὅτι, Κρησὶ πολέμων τῶν καὶ τῶν στρατηγῶν ἀβουλίῳ, ἐκλήμασθε παρεῖχεν καὶ ἑαυτῶν τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἀποδιδέσκειν τὸν οἶκον πόλεμον. ἦσαν δὲ πινες οἱ λέγοντες, ἐτέροις τῶν Ἀχαιῶν ἠρημίων ἀρχαῖς, ἰδιώτῳ ὄντι τὸν Φιλοποίμωνα, χεῖρα τὴν ἑαυτῶν χεῖρα ἐφ' ἡγεμονίᾳ δεηθεῖσι τοῖς Γορτυνίοις. ὡς δὲ ἀλλοτεῖος χεῖρας, καὶ τῶν ἀλλοτεῖος χεῖρας, τὴν στρατηγικὴν καὶ πολέμικὴν ἀρετὴν, ἔχον ἀβουλίῳ ἐν χεῖρα καὶ τελευτήσουλός μιν. ὡς καὶ ὁ πρὸς Πτολεμαίου ποτὲ ρηθὲν τῶν βασιλέως ἀπέδηλωσεν. ἐκείνον γὰρ ἐγκωμιάζοντων πινῶν ὡς δὲ μὲν ἐξασχεῖται ὁ στρατὸς καὶ ἡμέραν, ὅτι γυμνάζοντα καὶ Φιλοπόνως ἀπὸ τῶν ὀπλων ὁ σῶμα, καὶ τῶν ἀπὸ βασιλέως γαμμάσκειν, ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας μὴ ὄντι δὲ ἀκρίως, ἀλλὰ μὲν χεῖρας, χαλεπῶς δὲ οὖν οἱ Μεγαλοπολίται φέροντες ὅτι τούτῳ, καὶ πρὸς δεδούσαι νομίζοντες, ἐπεχείρησαν ἀποξενώσαι αὐτὸν οἱ δὲ Ἀχαιοὶ, διεκάλυσαν, Αἰετῶν πεμφθέντες εἰς Μεγάλῳ πόλιν στρατηγόν. ὅς, καὶ τῶν ἀπὸ ἀβουρίας τῶν Φιλοποίμωνος πρὸς τὴν πολιτείαν, οὐκ εἶασεν τελευτῶσαι τὴν καταδίκην. οὐκ ὅτι τούτῳ, παρὰ τὸν μὲν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὁ Φιλοποίμωνος, ἀπέστησε πολλὰς τῶν ἀβουρίας, λέγειν διδάξας ὡς ὅτι συνετέλει, ὅσπερ ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἐκείνων, καὶ λεγούσας ταῦτα φανεράς συνηγωνίσασθε, καὶ

E σου καταστῆσαι τὴν πόλιν ὅτι τῶν Ἀχαιῶν. ταῦτα μὲν οὖν ἔειπεν. ἐν δὲ τῇ Κρήτι συνεπολέμει τοῖς Γορτυνίοις, ἔχων ὡς Πελοποννήσιος ἀπὸ καὶ Ἀρχαῖς, ἀπλοῦ πῖνα καὶ γυμνασίων πόλεμον, ἀλλὰ τὸ Κρητικὸν ἦτος ἐνδὲς, καὶ τοῖς ἐκείνων σοφίσμασι καὶ δόλοις, κλωπείαις τε καὶ λοχισμοῖς χεῖρα μιν ἐπ' αὐτοῖς, ταχὺ πᾶδας ἀπέδηξεν, ἀνοῖτα καὶ κενὰ πρὸς ἐμπειρίαν ἀληθινῶν προουρησῆς. ὅτι τούτοις ὁ γαμμασθεῖς καὶ λαμπαρῶς πρὸς τῶν ἐκεί πρὸς ἐξων ἀνακομιθεῖς εἰς Πελοπόννησον, ὄφρην τὸν μὲν Φίλιππον ὑπὸ τῶν

F Τίτου καταπολεμημένον, τὸν δὲ Νάβιν, ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ρωμαίων πολέμου μὲν. ἐφ' ἐν αὐτῶν ἀρεταῖς ἀρχῶν, καὶ ναυμαχίᾳ πρὸς ἀβουλίῳ, τὸ τῶν Ἐπαμεινώνδου παρὰ ἑδδξε, πολὺ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης ἀφαιρέσει, ἐν τῇ γὰρ λάσθῃ καὶ κίον ἀγωνισάμενος. πλὴν Ἐπαμεινώνδου μὲν ἐνίοι λέγουσιν ὀκρουῖτα χεῖρα τῶν

καὶ τῶν ἀλλοτεῖος ὀφελείᾳ τοῖς πολίταις, ὅπως αὐτῶν μὴ ἀβουσίαν, ἀπὸ τῶν ὀπλων, καὶ τῶν Πλάτωνος, ΗΗ ij

καὶ τῶν ἡμετέρων, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀφαιρούμενοι, ἀφαιρούμενοι ἐκ τῆς Αἰτίας καὶ τῆς ἡλικίας ἀπελθεῖν ἐκείνους. Φιλοποίμην δὲ τὴν ἐν τοῖς περὶ οὐρανὸν ἡμετέρον καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀφαιρούμενοι αὐτῶν πρὸς τὸ καλῶς ἀγωνίσασθαι πεπεισμένοι, ἔγνω τὴν ἀσκησιν, ἡλικίαν μέγαν ὅτι τῆς ἀρετῆς, καὶ πόσῃ ὅτι πρῶτα τοῖς ἐπαύσειν διδάμιν πρὸς τὴν ἀσκησιν. οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἀφ' ἑαυτῶν ἀφαιρούμενοι ἔχον, ἀλλὰ καὶ ναυπηγὰς, παλαιῶν μὲν, ἐνδοξῶν δὲ, δι' ἐπὶ πᾶσα ἑκατόντα καὶ ἑκατόντα ἐπιπλήρωσεν ὥστε μὴ φερύσης, κινδυνεύουσι τοῖς πολέμοις. πρὸς ταῦτα γνώσκων καὶ ἀφαιρούμενος αὐτῶν τῶν πολεμίων, ὡς πρῶτα πασὶν πεφύργτος ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ πολιορκουῦντας ὑποφάσας τὸν Γύθιον, ἀφ' οὗ ἐπέπλευσεν αὐτοῖς, οὐ πρὸς δόκωσιν, ἀλλ' ἐκκελυμένοις ἀφ' ἑαυτῶν ἡλικίαν καὶ νυκτὸς ἐκείνας τοῖς φερύσης, καὶ πρὸς ἀσκησιν πῦρ, εἴηκε τὰς σκηνῶν, καὶ τὸ φραγέδιον κατέκαυσε, καὶ πολλοὺς διέφθρεν. ὀλίγας δὲ ἕσπερον ἡμέρας, καὶ ὁδοῖν ἐν διερχομένης ὑπὸν Ἄφρονος τὸν Νάβιδος ὅτι φανέντος αὐτῶν, καὶ Φοῖβου τοῖς Ἀχαιοῖς, αἰετῶν ἡμετέρων τὴν σωτηρίαν, ἐκ τόπων χαλεπῶν καὶ γεροντότων ὑποφάσας τοῖς πολεμίοις, ὀλίγον χρόνον ὄκισας, καὶ περὶ αὐτῶν ὄψαι τὴν πύργου φύσιν, ἐπέδραξεν τὴν τακτικὴν τῆν ἀκρων τῆς πολεμικῆς τέχνης οὖσαν. οὕτω μικρὰ κινήσας τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα, καὶ πρὸς τὰ παρόντα μεθαρμύσας, ἀπορῦσας καὶ ῥαδίως διεκρούσατο τὴν ἀσκησιν, καὶ πρὸς ἀλλοῖς πολεμίοις, ἔσπερον ἡμετέρον ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ οὐ πρὸς τὴν πόλιν ἐώρετο φέρουσας, ἀλλὰ τῆς χώρας ἄλλων ἄλλῃ ἀφαιρούμενος, ὑλῶδης δὲ καὶ περὶ οὐρανοῦ πᾶσα καὶ δύσπικτος ὑπὸ φέρουσας καὶ φερύσης, τὴν μὲν διώξιν ἐπέσχε, καὶ κατεστράτευσεν ἐπὶ φωτὸς ὄντος. τεκμαρτέμενος δὲ τοῖς πολεμίοις ἐκ τῆς φυγῆς καὶ ἑνα καὶ δύο πρὸς τὴν πόλιν ὑποφάσας σκατοῖς, ἐλλοχίζετοῖς πρὸς τὸ ἀσκησιν φερύσης καὶ φερύσης πολλοὺς ἔχοντας ἐχέειν τῆν Ἀχαιῶν. ἐν ταῦτα πλείστοις ἀποθανεῖν σιωπῶν τὸν Νάβιδος. ἄτε γὰρ οὐκ ἀφαιρούμενοι πρὸς ἀσκησιν, ἀλλ' ὡς ἐκείνοις ἀφαιρούμενοι σιωπῶν φερύσης, ὡς ἀφαιρούμενοι ἡλικίαν πρὸς τὴν πόλιν, εἰς ταῦτα πολεμίων χερσὶν κατὰ φερύσης. ὅτι τούτοις ἀφαιρούμενοι καὶ ἡμετέρων ἐκαστοῦ ὑπὸ τῆν Ἑλλήων ἐν τοῖς φερύσης, φιλοφρονέοντα τὸν Τίτον, ἡσυχῆ παρελύθη. καὶ γὰρ ὡς Ῥωμαίων ὑπάρχον, ἀφαιρούμενος ἡλικίαν τῆν ἑαυτοῦ μαλλον ὑπὸ τῆν Ἀχαιῶν, καὶ τὰς φερύσεις ὑποφάσας οὐ πρὸς ἀσκησιν ἡλικίαν. δι' ἐνὸς κηρύγματος ἐλθεῖν φερύσης τὴν Ἑλλάδα, ὅση Φιλίππου καὶ Μακεδόνων ἐδούλυσεν. ἐκ τούτου κατὰ φερύσης μὲν ὁ Τίτος πρὸς Νάβιδος τὸν πόλεμον, ἀφαιρούμενος δὲ ὁ Νάβιδος ὑπὸ Αἰτωλῶν δολοφονηθείς. τελευτῶν δὲ τῆς Σπάρτης, ὁ Φιλοποίμην ἀφαιρούμενος τὸν φερύσης, ὅτι πρῶτα μετὰ διδάμιν, καὶ τῆν μὲν ἀφαιρούμενων, τοῖς δὲ συμπερίσας πρὸς ἀσκησιν, καὶ μετεκρήσθησαν εἰς πρὸς Ἀχαιῶν τὴν πόλιν. οὐ γὰρ ἡμετέρον, φερύσης ἀφαιρούμενος ἀφαιρούμενος πρὸς ἀσκησιν Ἀχαιῶν, πρὸς ἀσκησιν ἀφαιρούμενος ἀφαιρούμενος ἀφαιρούμενος πρὸς ἀσκησιν καὶ διδάμιν. οὐ γὰρ ἡμετέρον φερύσης, Ἀχαιῶν μέγαν φερύσης τὴν Σπάρτιν. ἀφαιρούμενος δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρὸς ἀσκησιν, φέρουσας τῆς ἐλθεῖν φερύσης ἐκείνους ἐλπίσαντας ἔχον. διὸ καὶ τὴν Νάβιδος οἰκίαν καὶ οὐσίαν ἀφαιρούμενος φερύσης, καὶ ἡμετέρον εἰκοσι καὶ ἑκατὸν ταλαίτων, ἐφαιρούμενος φερύσης αὐτῶν δούων, φερύσης ὑπὸ τῶν πρῶτων πρὸς ἀσκησιν. ἵθα δὲ καὶ φερύσης κατὰ φερύσης ὁ αἴψ, οὐ δόκων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡν ἀφαιρούμενος. φερύσης μὲν γὰρ φερύσης ἐβούλετο τῆν Σπάρτιν φερύσης

imprudenti sibi navæ euaderent, & vitiosi, vltro re infecta ex Asia & insulis domū repetisse. Philo- pœmenes verò scientiam terrestrem sibi ratus suf- ficere, vel in pelago ad rem bene gerendâ didicit quantum momenti ad virtutem & quantum in omnia adferat ponderis exercitatio meditatis. Non modò enim marte navali ob imperitiâ succubuit, verùm etiam navem, veterem illam quidem sed celebrē, post annos quadraginta deduxit & com- pleuit. Quæ quum onus non ferret, adducti ciues in periculū fuere. Ob hoc vbi animaduertit hostes ipsius contemptu, quasi in totum ex mari refugif- set, Gythion insolenter obsidere, confestim egit in non exspectâtes & victoria solutos classem: ac nocte excensione facta ignem admouit, eoq; tentoriis iniecto castra illorum incendit, multosq; per- emit. Paucis post diebus, quum ex itinere eū Na- bis subito in angustiis deprehendisset, trepidationemq; iniecit Achæis, nulla ratione ex locis difficilibus & hosti opportunis explicare salutem se ratis posse, paulisper resistens, vt loci naturam cir- cumspexit, artem aciei instruendæ esse ostendit in re militari primam. Itaq; conuerso paululū agmine suo & ad rem præsentem versato, sedatè & nullo negotio exemit perplexitatem suis, atq; impres- sione facta hostes in effusam fugam auertit. Quos quum non ad urbem videret fugam intendentes, sed per agrum alium aliò delabentes (erat autx sal- tuosus, montosus, & equitatu ob riuos & lacunas incommodus) cecinit receptui, castraq; luce ad- huc metatus est. Quia verò coniectura prospicie- bat hostes ex fuga singulos vel binos per tenebras in urbem se subducturos, in riuus & collibus vibi vicinis frequentes Achæos cum gladiis condit, v- bi cōtigit plurimos Nabidis milites cadere. Quip- pe non recipiebant se confestim, sed vt quosq; cō- globauerat fuga, auium more in manus hostiles delabentes circa urbē capiebantur. Ob quæ quum à Græcis per theatra eximiis celebraretur & orna- retur honoribus, non nihil T. Quintium obiter of- fendit gloriæ audium. Volebat enim supra homi- nem Arcadem vt consul Romanus ab Achæis ho- norari: & qui totam Græciam, quæcunq; Philip- po & Macedonibus seruietat, vno edicto restitu- erat in libertatē, non parum superare se eum bene- ficis arbitrabatur. Inde T. Quintius pacem cum Nabide facit. Nabis autem infidiis ab Ætolis cir- cumuētus occumbit. Turbatis rebus Sparta, Phi- lopœmenes arrepta occasione superuenit cū ex- ercitu, ac quibusdā inuitis, aliis in sententiam suâ adductis, ciuitatem impulit vt corpori se Achæoū contribuere. Quo facto mirum quantū quæsiuit apud Achæos laudis, q; tantæ urbem amplitudinis & potentia iis adiunxisset. Neque enim leue erat partem fieri Achæiæ Lacedæmonē. Conciliauit et- iam sibi optimates Lacedæmonioū, qui libertatis se illum custodem habituros sperabant. Vnde Na- bidis domū & bona venum dederūt, ex quibus co- acta viginti & centū talenta, dono ei suffragiis dare decreuerūt, atq; ad id offerendū ei legatos misere. Enimuerò hic est fulsit abstinentia eius, qui nō vide- batur tantum, sed erat integerrimus. Namq; pri- mum nemo eum virum sustinebat Spartiarum

de...
 leg...
 vix...
 rum...
 ad...
 fidi...
 ac...
 reg...
 leg...
 prop...
 lope...
 xii...
 mic...
 m...
 qui...
 com...
 stre...
 voc...
 ue...
 mon...
 chor...
 li...
 stude...
 phan...
 Antio...
 hzent...
 moue...
 peccat...
 Diopha...
 inferre...
 Philop...
 quæ...
 inflig...
 nem...
 p...
 si, red...
 in corp...
 neicio...
 les p...
 occidit...
 ristocra...
 demolit...
 eamq;...
 scripti...
 extermin...
 tra tri...
 dere ab...
 Hinc q...
 x...
 g...
 & iniqu...
 litus est...
 & per...
 si...
 tu...
 red...
 tum...
 p...
 fra...
 ius...
 p...
 d...
 d...
 d...

de eo capiendo munere appellare, sed verentes detrectantesq; hospitem eius nominarunt Timolaum. Qui ut venit Megalopolin, ac cōuiuio à Philopœmene exceptus grauitatem sermonis eius & vitæ frugalitatē integritatēq; animaduertit morum, ad quos haudquaquā aditus propior aut infidix à pecunia paterent, oppressit mentionē doni, ac prætectu aduentus sui allegato alio domum est regressus. Iterum missus nihilo plus egit. Tertia legatione vix tandem eius rei mentionē inferens, propensum animū declarauit ei ciuitatis. At Philopœmenes grato animo auditis mandatis, perrexit ipse Lacedæmonē, consuluitq; eis ne bonos amicos, quorum liceret virtute frui gratis, largitionibus instituerēt labefactare, sed improbos & eos qui ciuitatem in concilio premant, redimerent & corrumpent, vt munere deliniti, minus ipsis obstreperent. Quippe inimicis ait præstare liberam vocem quàm amicis præcidere. adeo fuit celso aduersus pecuniam animo. Postquam verò Lacedæmonios de integro nouare res nuntiato prætor Achæorum Diophanes vindicare in eos intendit, illi autem armis motis Peloponnesum sollicitabant studebat mollire & sedare Philopœmenes Diophanis bilem: tempus demonstrās postulare, rege Antiocho & Romanis in Græcia tantis exercitibus hærentibus, eò vt animum conuertat dux, neque moueat domestica, sed conuiueat in quibusdam peccatis, dissimuletq;. Cui quum non auscultaret Diophanes, sed Laconix vnà cum Quintio arma inferret, ac statim ipsam peterent urbem: frendens Philopœmenes facinus minimè ciuile, neq; vndequa; officio respondens, verum insigne tamen & insigni designās animo, ingressus est Lacedæmonem, prætoriq; Achæorum & Romano consuli ipse portas priuatus claudit, motus vrbanos cōpessit, reduxitq; Lacedæmonios, sicut initio fuerant, in corpus Achæorū. Insequutis temporibus incufans nescio quid Philopœmenes Lacedæmonios, exules prætor in urbem reduxit, octoginta Spartiatis occidit, vt auctor est Polybius: vt verò tradidit Aristocrates, quinquaginta supra trecentos muros demolitus est, magna parte agri multauit eos, eamq; attribuit Megalopolitanis. Quicumque adscripti à tyrannis in ciuitatem Spartanam fuerant, exterminauit, & in Achaiam abduxit omnes: extra tria millia, quos dicto non audientes & excedere abnuentes, Lacedæmone sub hasta vendidit. Hinc quasi ad illorum ludibrium ex ea pecunia ædificauit Megalopoli porticum. Quo autem magis indulgeret suo in Lacedæmonios odio, & indigne afflictis insultaret, immanissimum factum & iniquissimum circa instituta illius ciuitatis molitus est. Siquidem Lycurgi institutionem soluit & peruertit, compulitque pueros & adultos quasi ex Lycurgi legibus nunquam moderatos spiritus gesturi essent, patriam cum Achaica cōmutare disciplinam. Qui quum id temporis calamitatum mole Philopœmeni quasi neruos ciuitatis præbuisent incidendos, subacti, cicurati, & fracti fuerunt. Cæterum aliquanto post beneficio populi Romani relictis institutis Achaicis, pristina, quoad eius fieri à tantis miseriis & claudibus poterat, reduxerunt atque stabiliuerunt.

A αἰδρὶ τοιούτω διαλέγεσθαι περὶ δωροδοκίας, ἀλλὰ δεδιχότες καὶ αἰαδνόμενοι, παρεβάλλοντο τὸν ξένον αὐτῷ Τιμόλαον. ἔπειτα δὲ αὐτὸς ὁ Τιμόλαος, ὡς ἦλθεν εἰς Μεγάλην πόλιν ἐσταθεὶς πρὸς τὰς Φιλοποίμους, καὶ τὴν σεμνότητα τῆς οἰμίας αὐτῆς, καὶ τὴν ἀφελείαν τῆς διαίτης, καὶ ὁ ἦθος ἐβύθην οὐδαμῆ παροιστὸν εὐδὲ δίαλωπεν ὑπὸ χρημάτων κατομοήσας, ἀπεισιώπησε περὶ τῆς δωρεᾶς· ἐτέραν δὲ ἵνα παρῆσιν τῆς παρὸς αὐτὸν ὁδοῦ ποιησάμενος, ὡς ἄρχετο ἀπιών, καὶ πάλιν ἐκ δούτερου πεμφθεὶς, ταυτὸ ἔπαθεν. πείτη ὁ δὲ μάλιστα ἐτυχῶν, ἐδήλωσε τὴν παροισμίαν τῆ πόλεως. ὁ δὲ Φιλοποίμῳ ἠδέως ἀκούσας, ἤκειν αὐτὸς εἰς Λακεδαίμονα, καὶ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ τοὺς φίλους ἀγαθοὺς δεκάζειν, ὡν παρῆσιν τῆς ἀρετῆς ἔξεστιν ἀπολαύειν, ἀλλὰ τοὺς πονηροὺς καὶ τὴν πόλιν ἐν ταῖς συνεδρίαις κἀναστασιάζουσας, ὠνεῖσθαι καὶ διαφθεῖρειν· ἵνα τὰ λαβεῖν ὅτις οἰμωδέντες, ἤτην ἐσοχλοῖεν αὐτοῖς· βέλτιον γὰρ εἶναι τῆν ἐχθρῶν παραρῆσθαι τὴν παρῆσιν ἢ τῆν φίλων. οὕτω μὲν ἰὼ παρὸς χρημάτων λαμψέως. ἐπεὶ δὲ πάλιν τοὺς Λακεδαίμονιοὺς νεωπέριζεν ἀκούσας ὁ στρατηγὸς τῆν Ἀχαῶν Διοφάνης, ἐβούλετο κολάζειν, οἳ δὲ εἰς πόλεμον κἀριστάμενοι, διεπάροισαν τὴν Πελοπόννησον, ἐπειροῦτο παροῖνευεν καὶ κἀπαύειν τὸν Διοφάνη τῆς ὀργῆς ὁ Φιλοποίμῳ· διδάσκων τὸν κἀρὸν ὡς Ἀντόχου τῆ βασιλείας, καὶ Ρωμαίων ἐν τῇ Ἑλλάδι τηλικούτοις ἀωρουμένων στρατοπέδοις, ἐκῆσε χρητὸν ἀρχὸν καὶ τὴν γὰρ μὲν ἔχον, τὰ δὲ οἰκεία μὴ κινεῖν, ἀλλὰ καὶ παρῆσιν πὶ καὶ παρῆσιν τῆ ἀμύρτανομένων. οὐ παρῆσιν ὁ δὲ Διοφάνης, ἀλλ' εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλέντος ἄμα τὰ Τίτω, καὶ βαδίζοντων ἀγῆς ὅτι τὴν πόλιν, ἀγῆρακτῆσας, ὁ Φιλοποίμῳ, ἔργον οὐ νόμιμοι οὐδὲ ἀπῆκεῖσε μὲν ἐκ τῆν δικαίων, ἀλλὰ μέγα καὶ μεγάλω φρονήματι πολυήσας, εἰς τὴν Λακεδαίμονα παρῆλθεν· καὶ τὸν τε στρατηγὸν τῆν Ἀχαῶν, καὶ τὸν ὑπάτον τῆν Ρωμαίων, ἰδιώτης ὡν ἀπέκλεισεν, τὰς δὲ ἐν τῇ πόλει στραχὰς ἔκαυσε, καὶ κἀτέσῆσε τοὺς Λακεδαίμονιοὺς πάλιν εἰς ὄκεινον, ὡς ἄρ' ἔξ ἀρχῆς ἦσαν. χρεῖνα δὲ ὕστερον εἰληλέσας τῆν Λακεδαίμονιοὺς στρατηγῶν ὁ Φιλοποίμῳ, τοὺς μὲν φυγάδας κἀτήραχῳ εἰς τὴν πόλιν, ὑγδοήκοινα δὲ Σπαρτιάτας ἀπέκλειεν, ὡς v. Palmer.

E ὑπὸ τῆν τυράννων ἀποδεδειγμένοι πολῖται τῆς Σπαρτης, μετῶκτιζεν ἀπὸ ὕσας, ἀπάγων εἰς Ἀχαιάν, πλὴν τεισχιλίων. τούτοις δὲ ἀποικουῶσας, καὶ μὴ βουλομένους ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ἐπώλησεν, εἴθ' οἳ ἐφύβεον, ἀπὸ τῆν χρημάτων τούτων ἐν Μεγαλοπόλει σοαὶ ἀκοδόμησεν. ἐμπιπλάμενος δὲ τῆν Λακεδαίμονίων, καὶ παρ' Ἀχαιάν πεπαροχῶσιν ἐπεμβάνων, ὁ περὶ τὴν πολιτείαν ἔργον ὠμότατον ἐχειρῶσατο καὶ παρῆσιν ὠμότατον. ἀνείλεν γὰρ καὶ διέφθρε τὴν Λυκούργων ἀγωγὴν, ἀναγκάσας τοὺς παῖδας καὶ τοὺς ἐφήβοις τὴν Ἀχαικὴν ἀπὸ τῆς πατρῆου παιδείαν μετῶλαβεῖν, ὡς εὐδὲ ποτε μικρὸν ἐν τοῖς Λυκούργων νόμοις φρονήσαντας. πότε μὲν οὖν ὑπὸ συμφορῶν μεγάλων, ὡς ἄρ' νεύσα τῆς πόλεως ἐκτεμῆν τὰς Φιλοποίμῳ

ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Ἀντίοχον ἐν τῇ Ἑλλάδι συνέση πό-
λεμος, ἡ μὲν ἰδιώτης ὁ Φιλοποίμῳ ὄραν δὲ τὸν Ἀντίοχον
αὐτὸν ἐν Χαλκίδι καθεύδον, πρὸ γάμων καὶ παρθένων ἐ-
ρωτας οὐ καθ' ὄραν χολάζοντα, τοὺς δὲ Σύρους ἐν ἀπαξία
πολλῇ καὶ χρεὶς ἡγεμόνων ἐν ταῖς πόλεσιν πλάζοντο καὶ
βυφάνας, ἤρθετο μὴ στρατηγῶν τότε τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ῥωμαίοις
ἐλθεῖν φθονεῖν τῆς νίκης. Ἐγὼ γὰρ αὖ (ἐφη) στρατηγῶν, ἐν
τοῖς καπηλείοις κατέκρινε τούτους πόδας. ἐπεὶ δὲ νικήσαν-
τες οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀντίοχον, ἐκέρχοντο τοῖς Ἑλλήνικαῖς
μᾶλλον ἢ δὴ, καὶ πρὸς ἄλλοις τῇ διωάμει πρὸς Ἀχαιοὺς, ὑ-
ποκατακλινομένων αὐτοῖς τῶν δημαγωγῶν ἢ δὲ ἰσχύς ἐπὶ
πόματα πολλὰ μὲν τῶν δαίμονος ἐχρήθη, καὶ δὲ τέλος ἐχρῆς ἡ,
εἰς ὃ τὴν τύχην ἐδὲ πρὸς φερεσθῆναι ἐξικέσθαι κατὰ τὸν ἀ-
γαθὸς κωδερνήτης πρὸς κύμα διεφθόρην ὁ Φιλοποίμῳ,
τὰ μὲν ἐνδιδόναι καὶ παρῆκεν ἰσχυρῶς τὸν καμῆς, πρὸς
δὲ τῶν πλείων Διφρασεσθῆναι, τοὺς τὰ λέγειν καὶ πρὸς τῆν
ἰσχύοντα, ἀποσπᾶν ἐπειρεῖτο πρὸς τὴν ἐλθῆναι. Ἀει-
φάνετον δὲ τῆ Μεγαλοπολίτι, διωαμῆρου μὲν ἐν τοῖς Ἀ-
χαιοῖς μέγα, τοὺς δὲ Ῥωμαίοις ἀειφρασεσθῆναι, καὶ πρὸς Ἀ-
χαιοὺς μὴ οἰομένους δεῖν ἐναποδοῦναι μηδὲ ἀχαιοὺς εἶν ἐκεί-
νοις ἐν τῷ σκεδῆναι, λέγεται τὸν Φιλοποίμῳ σιωπᾶν ἀ-
κρῶντα, καὶ βαρέως φέρειν τέλος δὲ τὸν ὄργης δυσαναχε-
πύωτα πρὸς τὸν Ἀειφάνετον, εἰπεῖν. Ὡς δὲ φησι, τί
σπεύδεις τὴν περὶ φερεσθῆναι τῆς Ἑλλάδος ἐπιθεῖν; Μανίς
δὲ τῶν Ῥωμαίων ἔπειτα νεικηχῆτος μὲν Ἀντίοχον, αἰτου-
μένου δὲ πρὸς τῶν Ἀχαιῶν ὅπως ἐάσωσι τοὺς Λακεδαιμο-
νίων φυγάδας κατελθεῖν, καὶ Τίτου τῶν τῶν Μανίῳ πρὸς
τῶν φυγάδων ἀξιοῦντος, διεκάλυσεν ὁ Φιλοποίμῳ, οὐ τοῖς
φυγάσι πολεμῆν, ἀλλ' ἀβελόρην δὲ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀχαιῶν,
ἀλλὰ μὴ Τίτη μηδὲ Ῥωμαίων χρεὶς τῆς πρὸς φερεσθῆναι
καὶ στρατηγῶν εἰς τούτων, αὐτὸς κατήγαγε τὸν φυγάδας.
οὕτως εἶχεν πρὸς τῶν ἐξοισίας ἔπειτα φερεσθῆναι δύσει
καὶ Φιλοποίμῳ. ἢ δὴ δὲ γερωνὸς ἔτος ἐβδμηχῆτον, ὄργῶν
δὲ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῶν, ἤλπιζεν οὐ μόνον ἐκείνῳ τὴν
ἀρχὴν ἀπολέμῃς ἀφῆν, ἀλλὰ καὶ τῆ βίου δὲ λοιπὸν
αὐτῶν μὲν ἰσχυρῶς καταβῆναι, τὰ πρὸς φερεσθῆναι παρῆκεν ὡς
γὰρ αἰνόσσι ταῖς τῶν σιωμῆν Ῥωμαίων σιωαπομῆναι εἶναι δο-
κῶν, οὕτως ἐν ταῖς Ἑλλήνικαῖς πόλεσιν ἐπιλιπούσης τῆς
διωάμειας, ἔλπε δὲ Φιλοποίμῳ, οὐ μὲν ἀλλὰ νέμεσις πρὸς
ὡς πρὸ ἀθλητῶν δὲ εὐμοιῶντα, πρὸς τέρμασι τῆ βίου κα-
τέβαλεν. λέγεται γὰρ ἐν τῇ συλλόγῳ τῶν παρόντων ἐπαμ-
νοῦτων αἰδέσθαι, δφῆν ἐπὶ δόκωντα πρὸς στρατηγῶν, εἰπεῖν
τὸν Φιλοποίμῳ, Καὶ πῶς ἀξίον ἐκείνῳ λόγον ἔχον τῆ ἀν-
δρός, ὅστις ἤλω ζῶν ἔπειτα τῶν πολεμῶν; μὲν ἡμερῶν δὲ ὀλίγας
Δεινοκράτης ὁ Μεσσηνίος ἀφῆρετος ἰδία τε τῶν Φιλοποί-
μῳ πρὸς σκεπρῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαχθῆς ἀφῆρετος πομπ-
εῖαν καὶ ἀχαιοῖαν, τὴν τε Μεσσηνίαν ἀπέστησεν τῶν Ἀχαιῶν,
καὶ κάμῳ τὴν καλυμμένην Κολωνίδα πρὸς φερεσθῆναι
μῆν καπαλαρεσθῆναι. ὁ δὲ Φιλοποίμῳ ἔτυχε μὲν ἐν
Ἀργὴ πυρέσθαι πύρην δὲ τῶν σιωμῆν εἰς Με-
γάλην πόλιν, ἡμέρα μὲν σαδίοις πλείονας ἢ τετραχο-
σίοις. κακῆν δὲ ὄργῃς ἐβόηθη, τοὺς ἰππῶν ἀναλαβῶν, οἱ πρὸ
ἦσαν ἐνδοξότατοι μὲν τῶν πολιτῶν, νέοι δὲ χερμῆν, δὲ ἰνῆσαν
τῶν Φιλοποίμῳ καὶ ζῆλον ἐφῆλοντα συστρατεύοντες. ἰπ-
πασάμῳ δὲ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ πρὸς τὸν Εὐαίδρου λόφον ἀπῆρτων τῶν Δεινοκράτη συμπεσόντες,

A Porro quò tempore bellum Romani in Græcia cum Antiocho gerebant, erat Philopœmenes priuatus. Qui Antiochum ipsum quū residem Chalcide videret nuptiis & puellarum amoribus præter ætatem suam implicatum, Syros autem absq; vlla disciplina & imperio p vrbes palâtes, inluxuriamq; effusos, afflictabat se quod in præsens non foret prætor Achæorum, ferebatq; inuidere se illam victoriam Romanis. Ego enim (inquit) si prætor essem, omnes hos in iustis concidissem. Postquam verò Romani debellato Antiocho, impensius in Græciam incubuerunt, viribusq; complectebantur concionatoribus se iis venditantibus Achæos, atq; ingens eorum potentia secundantibus vbiq; diis inualecebat, & pro foribus erat terminus, in quem fortunam diu circumuolitantem tandem oportebat concedere: boni gubernatoris modo aduersus fluctus Philopœmenes obnitens, quanuis paucis permittere & indulgere temporibus cogebatur, in plurimis obluetans tamen retrahere eos qui dicendo & opibus pollerent, elaborabat ad libertatem. Aristæneto verò Megalopolitano, qui præpotens erat in Achæis, sed Romanorum semper obseruans, negante in concilio faciendum esse vt illis repugnarent aut offenderent, ferunt audientem id Philopœmenem magno cum animi dolore tacuisse: postremo victum cum stomacho appellasse Aristænetum hisce verbis, Quid properas, miser, fatum Græciæ aspiceres? Quum M. Atilius consul Romanus, deuicto Antiocho postularet ab Achæis vt exulib. Lacedæmoniorum reditum in patriam permitterent, eandemq; rem de exulibus contenderet T. Quintius, restitit Philopœmenes, nō odio exulū, sed quo id suum munus & Achæorum, nō T. Quintii, vel populi Romini beneficiū faceret: ac postea prætor restituit in patriam exules. Adeo inerat ei enixa quædam aduersus imperiū præ animi celsitudine cōcertationis & contentionis libido. Iā annum gerens ætatis septuagesimū, Achæorū octauum prætor, spē conceperat non modo illū se magistratum traducturum quiete, verum etiā vt reliquam vitam in otio exigeret, per negotia licitum fore. Vt enim morbi vna cum corporis viribus emarcescunt, ita in ciuitatibus Græciæ fatifcente potentia elanguescebat contentio. Verumenimvero, tanquam athletam egregie certantē inuida quædam fortuna ad vitam metā prostrauit. Memorant enim in cōfessu quorūpiam laudantib. qui aderant quendam, vt insignē ducem, dixisse Philopœmenem, Quomodo autē memorabilis ille sit vir, qui viuus in hostium venit potestatem? Paucis post diebus allatum est Messenium Dinocratem, hominem cum priuatim Philopœmeni infensum, tum aliis ob improbitatē & nequitiam inuisum, hinc Messenem ab Achæis alienasse, hinc vicū velle (Colonidem vocant) occuipare. Tenebatur forte ea tempestate Argis Philopœmenes febris. Qui ad eum nuntium Megalopolim vno die contendit, stadia amplius quadringenta: inde prope suppetias venit cum equitibus. Erant hi ciuium nobilissimi, sed admodum iuuenes, beneuolentia autem ducti Philopœmenis & laudis ardore voluntarii eum sequebantur. Quum prouecti prope Messenem essent circa Euandri tumultum, in occurrentē illati Dinocratē,

euertēt eum. Sed quum quingēti qui in statione A
 agri Messeniorum erant, subito superuenirent, ad
 quorum conspectū etiam qui antē terga verterāt
 recolligerēt se per colles, Philopœmenes, ne cir-
 cūueniretur veritus, simul parcēs equitib. per loca
 impedita recipiebat se, claudebatq; ipse extremū
 agmen. Subinde infesto equo in hostes inueheba-
 tur, idq; vnū agebat eos vt in se retraheret. Verūm
 trepidabant illi in eum incurrere, clamoribus au-
 tem procul & circumcursionibus incessabant.
 Qui dum sapius illorū inuenum causa abscedit à
 suis, & singulos dimittit in turū, imprudens solum
 se inter frequentes conspicit relictum hostes: nec B
 cōgredi cū eo tamen est vllus ausus, sed cū emi-
 nus tantūm peteretur, ad loca cōfragosa abruptaq;
 adactus, agrē valebat tractare, & lacerabat equum.
 Agilis quidē erat ei ab exercitatione fenectus, neq;
 quicquam ad se eripiendū officiebat, sed tunc cor-
 pore hinc ex morbo affecto, hinc ex itinere lan-
 guescente graue & torpescente iam equus prola-
 psus in terram effudit. Capite ad durū casum affli-
 cto, iacuit diu sine voce: vnde hostes mortuum rati,
 vertere corpus & spoliare aggrediebātur. Tandē
 quum caput attolleret, atq; oculos aperiret, con-
 ferti superfuū manibus post tergum illigatis abdu-
 xerunt eum, nec vllō ludibrii vel contumeliæ ge-
 nere abstinuerunt in virum, qui nunquam ne per
 fomniū quidē eum casum expectasset à Dinocrate.
 Urbana multitudo mirum in modū eo nuntio
 elata ad portas concurrir. Vt attractū Philopœme-
 nem contra gloriā factaq; & victorias pristinas cō-
 spexere, miserati plerique sunt, atq; eius vicem do-
 lentes etiam illacrymabātur, humanamq; fortunā
 vt fallacem & inanem eleuabant. Itaq; lenis sermo
 per plerosque cōmeauit, priorū meritōū & liber-
 tatis, quā tyranno eiecto Nabide ipsis reddiderat,
 conseruandā memoriā. Pauci erant qui in Di-
 nocratis gratiā ex cruciatum censerent necandū,
 vt graue hostem & implacabilē, ipsiq; Dinocrati,
 à quo ludibrio habitus & captus esset, si euolasset,
 formidabiliorem. Tandem deportauerunt eum in
 cameram subterraneam, quem Theaurū vocant,
 aeris lucisq; externæ expertem, nec habet ea fores,
 sed ingenti clauditur saxo machina superimposi-
 to. Illuc demisso eo saxum obuoluerunt, & locum
 statione armata circumquaq; cinxerunt. Interea
 Achæorum equites, quī ex fuga sese collegissent,
 vt nusquam comparuit Philopœmenes, sed mor-
 tuum apparuit esse, diu subsisterunt inclamantes
 eum, ferentesq; inter se mutuo sermonem, turpem
 esse & indignam suam incolumitatem, qui hosti-
 bus ducem suum vitam ipsorū causa proiicientem
 prodidissent. Hinc progredientes simul & anxie
 perscrutātes, venisse eum in hostium potestate in-
 tellexerunt, idq; per ciuitates Achaicas renuntia-
 uerūt. Achæi cladē eam non mediocrem æstimā-
 tes, reposcere eum per legatos à Messeniis statue-
 runt, simulq; parabant se ad bellum. Dum in his
 illi sunt occupati, Dinocrates tempus potissimūm
 vt Philopœmeni salutare veritus, & consilia sta-
 tuens anteuertere Achæorū, primis tenebris, vbi
 digressa est plebs Messeniorū, aperto carcere in-
 tromisit ad eum carnificē, precepitq; vt venenū illi

ἐκείνον μὲν ἐξέφατον τῶν περικρασίων, οἱ τὴν χάραν τῶν
 Μεσσηνίων παρέφύλακτον, ἔξαιφνης ὅπι φερομένων, καὶ τῶν
 πορρωτέρων ἠπώμενων, ὡς τοῦτοις κατείδον, αὐτὸς ἀπὸ τοῦ λό-
 φοῦ ἀφειζόμενος, δέσας ὁ Φιλοποίμῳ κυκλωθεῖσαι,
 καὶ τῶν ἰππέων φερόμενος, ἀνεχώρει ἀπὸ τῶν χαλεπῶν,
 αὐτὸς οὐραγῶν, καὶ πολλάκις ἀντεξελαιωὼν τοῖς πολεμίοις, καὶ
 ὅλως ὀπισθώμενος ἐφ' ἑαυτὸν. οὐ βλμώντων ἀντεμβαλεῖν
 ἐκείνων, ἀλλὰ κραυγαῖς καὶ παρορμητικῶς χρωμένων ἀπο-
 θέν. ἀφιστάμενος οὖν πολλάκις ἀπὸ τοῦ νεανίσκου, καὶ καθ'
 εἰς ἀπὸ πέμπτων, ἔλαθεν ἐν πολλοῖς ἀπομονωθεῖς πολε-
 μίοις, καὶ σιωπῶν μὲν εἰς χεῖρας ὁδοῦ ἐτόλμησεν αὐτῶν,
 πόρρωθεν δὲ βαλλόμενος καὶ βιαζόμενος πρὸς χεῖρα πε-
 τε ὡδὴ καὶ πῶδ' ἀκρημνα, χαλεπῶς μετεχρεῖζέτο καὶ κατέ-
 ξαψε τὸν ἵππον. αὐτῶν δὲ μὲν γῆρας ὑπὸ ἀσκήσεως πολλῆς
 ἐλαφροῦν ἦν, καὶ πρὸς ὁδοῦν ἐμπόδιον εἰς τὸ σταδίαια, τότε
 δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας τῆς σώματος ἐνδεοῦς γεροντός, καὶ
 ἀπὸ τῆς ὀδοπορίας καὶ ἀσκήσεως, βαρυνόμενος καὶ διεκνήθη
 ἠδὲ, σφαλεῖς οἱ ἵππος εἰς τὴν γῆν κατέβαλεν. σκληροῦ δὲ τῆς
 πτώματος γημομένου, καὶ τῆς κεφαλῆς παύσεως, ἐκεῖτο πο-
 λὺν χρόνον ἀναυδός· ὥστε καὶ τοῖς πολεμίοις τεθνήσκειν δό-
 ξαίτας αὐτὸν, ὅτι χρεῖν εἶναι τὸ σῶμα καὶ σκυλῆν. ἐπεὶ
 δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπαρῶς διέβλεψεν, ἀδελφοὶ παρὲν ὄντες
 ἀπέσπερον αὐτῶν χεῖρας ὀπίσω, καὶ δῆσαντες ἤγον, ὑβρεῖ
 χρωμένοι πολλῇ, καὶ λαιοδραία κατ' ἀνδρὸς ὁδοῦ ὡς ἀρ' ἀπο-
 τε παθεῖν ὑπὸ Δεινοκράτους ταῦτα πρὸς δόκησάτος. οἱ
 δὲ ἐν τῇ πόλει, τῆ μὲν ἀγγελίᾳ θαυμασῶς ἐπαρτήντες, ἠ-
 δεοῦντο πρὸς τὰς πύλας· ὡς δὲ εἶδον ἐλκόμενον τὸν Φιλοποί-
 μῳ παρ' ἄξιαν τῆς τε δόξης καὶ τῆς ἐμπροσθεν ἔργων καὶ
 Ἑσπέρων, ἠλέησαν οἱ πλείστοι καὶ σιωπήθησαν· ὥστε καὶ δα-
 κρύσαι, καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν ἐκφλαυεῖσαι διῶαμιν, ὡς
 ἀπίστον καὶ ὀμνῶν οὔσαν. οὕτω δὲ καὶ μικρὸν εἰς πολλοὺς
 φιλοπομπῶς ἐχώρει λόγος, ὡς μνημονοῦντες εἰη τῶν πορ-
 ρωτέρων ἀεργεσιῶν, καὶ τῆς ἐλευθερίας ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, Νά-
 βιν ἔξελείψας τὸν τύραννον. ὀλίγοι δὲ ἦσαν, οἱ τὰ Δεινοκρά-
 τει χρωμένοι, σφραγιστῶν τ' ἀνδρῶν καὶ κτείνων ἐκείλων,
 ὡς βαρυνόμενοι καὶ διεκνήθησαν, αὐτῶν τε Δεινοκράτει
 φοβερωτέρων, εἰ ἀφύροισι, καὶ ὑβρισμένοις ὑπὸ αὐτῶν καὶ
 γεροντῶς ἀχμαλώτους. οὐ μὲν ἀλλὰ κημίσαντες αὐτὸν εἰς
 τὸν καλῶμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατὰ γῆρον, οὔτε πνεῦμα
 λαμβάνων οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγά-
 λω λίθῳ περικρασίῳ καὶ ἀκλειόμενον, ἐν ταῦτα κατέθειν' ὑπερῶν.
 τὸ, καὶ τὸν λίθον ὀπίρραξαντες, ἀνδραγαθῶς ἐνόησαν κύκλω
 παρῆσθαι. οἱ δὲ ἰππεῖς τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ τῆς φύγης ἀνα-
 λαβόντες αὐτοῖς, ὡς οἰδαμοὺ φαιερός ἦν ὁ Φιλοποίμῳ,
 ἀλλ' ἐδόκει τεθνήσκειν, πολὺ μὲν χρόνον ἐπέστησαν ἀνακα-
 λόμενοι τὸν ἄνδρα, καὶ ἀφαιδόντες ἀλλήλοις λόγον ὡς
 ἀεργῶν σωτηρίαν καὶ ἀδίκων σώζοντα, πρὸς ἐμῶν τοῖς πολε-
 μίοις τ' ἀσπληγῶν ἀφείδοντα τῆς ζῆν δι' αὐτοῖς. ἐπέστη παρῶν-
 οντες ἅμα, καὶ πολυπραγμονοῦντες, ἐπύθητο τὴν σύλλη-
 ψιν αὐτῶν, καὶ διήγγελλον εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ συμ-
 φοροῦν ποιούμενοι μεγάλως, ἀπαμύνην μὲν ἐγνώσαν τ' ἄνδρα
 πρὸς τῶν Μεσσηνίων, πρὸς ἐβρίαν πέμψαντες, αὐτοῖς δὲ πα-

ρῶσθαι ἀζόντο στρατῶν. οὗτοι μὲν οὖν ταῦτα ἐπαρτήθησαν. ὁ δὲ Δεινοκράτης, μάλιστα τὸν χρόνον, ὡς σωτήριον τὰς
 Φιλοποίμῳ δεδοκῶς, καὶ φησὶ τὰ πρὸς τῶν Ἀχαιῶν βουλευόμενος, ἐπεὶ νῦν ἐπὶ ἦλθεν, καὶ ὁ πλῆθος ἀπεχώ-
 ρησε τῶν Μεσσηνίων, ἀνοίξας τὸ δεσμωτήριον, εἰσέπεμψε δημοσίον οἰκίτην, φάρμακον κημίζοντα, πρὸς σενεγκίην,
 ΗΗ iiij

καὶ ὄψασθαι μέγας αἰὲκ πῆ καλῶσας. ἔτυχε μὲν οὖν
 ἐν τῷ χλαμυδίῳ κατακείμενος, οὐ καθύδων, ἀλλὰ λυπη
 καὶ ἰορῶν κατεχόμενος ἰδὼν τὸ Φῶς, καὶ παρεστῶτα πλησίον
 τὸν αἰθερῶν, ἔχοντα τὴν κύλικα τῆς φαρμάκας, σιωπα
 γῶν μάλιστα αὐτὸν ἔσπευσε ἀσθενείας, ἀνεκλήθη καὶ δόξαι μὲν
 ἠρώτησεν εἴ τι ποιεῖ τῶν ἰππέων, καὶ μέλισσα Λυκέρτα, πεπυ
 σμένος ὅστιν. εἰ πάντος τὸν αἰθερῶν δὲ πεφύλακται τοῖς πολ
 λοις, ἐπέδρασε τῇ κεφαλῇ, καὶ ἀφελείας πρὸς τὸ
 αἰθερῶν, Εὐλέγης (εἶπεν) εἰ μὴ πῶτα κακῶς πεπυ
 χαμῶν. ἄλλο τὸ μὲν εἶπεν, μὴ δὲ φησὶ ἀμύρος, ὅτι εἶπεν καὶ
 πάλιν αὐτὸν ἀπέκλινεν, οὐ πολλὰ πρὸς τὰ φαρμά
 κω ὄψασθαι, ἀλλ' ἀποσπασθεὶς τὰ χλαμυδίῳ ἀσθενείας.
 ὡς οὖν ὁ ποιεῖ τῆς τελευτῆς λόγος ἦκει εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, τὰς
 μὲν πόλεις αὐτῶν κινήσασθαι καὶ πένθος εἶχεν. οἱ καὶ ἐν
 ἡλικία μὲν τῶν ποσειδῶν σιωπῶντες εἰς Μεγάλει πό
 λιν, οὐδὲ λυπητοῦ ἀναβολῆν ἐποίησαν τοῦ πένθους, ἀλλ'
 ἐλόμβροι φρατῆρον Λυκέρτα, εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐπέδρασαν,
 καὶ κακῶς ἐποίησαν τὴν χώραν, ἀχρεῖς συμφορήσαντες, ἐ
 δέξαντο τοὺς Ἀχαιοὺς. καὶ Διόκορα τῆς μὲν, αὐτὸς αὐτὸν φθῶ
 σας διεχρήσατο. τῶν δ' ἄλλων, ὅσοι μὲν αἰετῶν ἔδωξε φιλο
 ποίμνα, δι' αὐτῶν ἀπέθνησκον ὅσοι δὲ βασιλείαν, τοῦτοις
 ἐπ' αἰκίας ποιέμενος σιωπῶντες ὁ Λυκέρτας. ὅ τ' ὄψασθαι
 καύσαντες αὐτῶν, καὶ τὰ λείψανα σιωπῶντες εἰς ὑδρείαν, ἀ
 νεζῶν γυνοῦσαι, ὅσα ἀτάκτως, ὅσα ὡς ἔτυχε, ἀλλ' ὀπίσκειον
 πομπῶν ἢ ἅμα τῆς τριφῶς μίξαστες. ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ
 φασματόσι ἰδεῖν, ἡ δὲ τοῖς αἰσίοις καὶ δακρυόσι. ἡ δὲ τοῖς
 ἐχθροῖς, δεσμοῖς ἀγόμενοι αὐτῶν τὸ ὑδρείαν ὑπὸ πλῆ
 θους ταμιῶν τε καὶ στρατιῶν, μάλιστα ὀρωμῆν. ἐχόμενος τὸ
 τῆς στρατηγῶν τῶν Ἀχαιῶν παῖς Πολύβιος, καὶ ποιεῖ αὐτὸν οἱ
 παρῶν τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ στρατιῶται, ὀπλισμένοι μὲν αὐτοῖς,
 τοῖς δὲ ἰπποῖς κεχρημένοι οἱ ἐπὶ κλυδῶν, οὐτε οἱ ὄψασθαι
 πένθους ὀψάσασθαι, οὐτε τῆς νίκης γαυροῦντες. ὅ τ' ὄψασθαι
 ἀφ' ἐμέσου πόλεων καὶ καμῶν ἀπορῶντες, ὡς παρ' αὐτὸν ἀπὸ
 στρατείας ἐπιρριόντα δόξαι μὲν, τῆς ὑδρείας ἐφῆσσαντο, καὶ
 συμπεσῶντες εἰς Μεγάλει πόλιν. ὡς οὖν σιωπῶντες ἦσαν
 αὐτοῖς οἱ ποσειδῶντες μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν, ὀλοφύ
 ρμος ἦδη ἀφ' ἐμέσου ἐχώρησε τῆς φρατῶντος εἰς τὴν πόλιν,
 ὅτι ποσειδῶν τὸν αἰθερῶν, καὶ βαρέως φέρουσα, οἰομένη
 σιωπῶντες ὀψάσασθαι τὸν ποσειδῶντες εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. ἐπάφη
 μὲν οὖν, ὡς εἶχες, ἐπέδρασε, καὶ ποιεῖ τὸ μνημεῖον αὐτῶν οἱ τῶν
 Μεσσηνίων ἀχμῶν τε καὶ τελευτῶν. οὐσῶν τὸ πολλὰν
 μὲν εἰχόνων αὐτῶν, μεγάλων τὸ μὲν αἰὲκ πόλεις ἐψηφίσαν
 το, Ρωμαῖος αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς ποσειδῶν Κόρινθον ἀτυχῆμασι τῆς Ἑλ
 λαίδος, ἐπεχίρησεν αἰετῶν ἀπάσας, καὶ διώκειν αὐτὸν, ἐπὶ
 δὲ κλυδῶν, ὡς παρ' ἐπὶ ζῶντα, Ρωμαῖος πολέμιον καὶ κακῶ
 νοῦ ἠρέσασθαι. λόγων δὲ λεχθέντων, καὶ Πολύβιος πρὸς τὸν
 συκοφάντην ἀντιπόντος, οὐτ' ὁ Μόμμιος, οὐτε οἱ ποσειδῶντες
 ἔσπευσε ἀσθενείας, ἀνεκλήθη καὶ δόξαι μὲν, καὶ παρ' ὅσα ὀ
 λίγα τοῖς ποσειδῶν Τίπον καὶ Μαίμον ἐσαντιώδεντος, ἀλλὰ τῆς
 χρείας, τὴν ἀρετῶν ἐκρήνοι, καὶ τὸ καλὸν (ὡς εἶοικε) τῆς λυ
 σιτελοῦς διώκειν, ὀρθῶς καὶ ποσειδῶντες, τοῖς μὲν ὄψασθαι
 λυδῶν, μαθὼν καὶ χρεῖν ποσειδῶν τῶν εὐπαθόντων, τοῖς δὲ ἀγα
 θοῖς, πμῶν ὀφείλεσθαι ποσειδῶν τῶν ἀγαθῶν αἰετῶντες. τῶν ποσειδῶν Φιλοποίμνος.

porrigeret, neq; abscederet quousq;id exhausisset. Ille tum forte decumbebat in lacernula non somno stratus, sed mcerore & animi motu oppressus. Animaduerso lumine & homine qui cum virulento poculo iuxta assistebat, agre ob infirmitatem se colligens, erexit se ad sedendum, acceptoq; poculo rogauit hominem ecquid de equitibus, precipue de Lycorta accepisset. Quo respodente maximam partem saluam esse, annuit capite, placideq; intuitus eum, Bene habet (inquit) quod non vndequa; fuerimus infelices. Nullo alio verbo vel voce misfa ebibit poculum atq; iterum reclinauit se. Nec multum negotii præbuit veneno, sed confestim est ob imbecillitate extinctus. Ut igitur ad Acheos de interitu eius allatum est, hinc ciuitates illorum publicus luctus & mceror occupauit, hinc iuuentus cum primoribus senatus conueniens Megalopolim, nulla vindictæ admiffa mora, atq; electo Lycorta duce, fines Messenio sinuadunt, eosq; fœdât, donec illi consensione recipiunt Achæos. Dinocrates sibi ipse manus occupat afferre. cæterique quotquot necandum Philopœmenem censuerât, consciscunt sibimet ipsi mortem: qui torquendû, hos iniuriarum nomine vincit Lycortas. Corpus eius combufferunt, & reliquias in vnam conditis domum repetierunt, non in composito aut incondito agmine, sed pompam quandam cum exequiis triumphalem miscuere. Videres enim corionis redimitos, videres eosdem quoque lacrymantes, videres cathenatos trahi hostes, ipsam vnam præ vittarum & coronarum numero conspectui pene ademptam, quam prætori Achæorum filius Polybius ferebat principibus Achæorû cinctus. Milites ipsi armati equis speciose instratis sequebântur, non vt tanto in luctu mœsti, nec victoria ouantes. Ex oppidis & castellis in via positis obuiam effundebantur quasi ab expeditione reducem amplectentes, vnamque contrectabant, atque vna prosequabantur Megalopolim. Vt verò senes fuerunt cum mulieribus & pueris commixti, ibi comploratio per totum exercitum incessit ciuitatem, quæ illum desiderabat, & eum casum ferebat grauiter: vna cum eo principatum rata se inter Achæos amisisset. Ita ille honorifico (vt par erat) funere est elatus, & iuxta monumentum Messeniorum captiui sunt lapidibus cooperiti. Cuius quum multæ statux, magnique extarent honores quos ciuitates ei decreuerunt, Romanus quispiam in naufragio illo Corinthiaco Græciæ tollere cunctos aggressus est, & ipsum persequi, accusans tãquam adhuc viuum, Romanis hostem & infestum fuisse. Ibi orationibus habitis, quum Polybius refellisset sycophantem, non sustinuit neque Mummius neque legati abolere clari viri honores, quanuis in non paucis fuisset T. Quintio & M. Attilio aduersatus: verum à comodo virtutem illi viri, atque honestum meo iudicio ab vtilitate recte atque ordine discreuerunt, putaueruntque commodantibus præmium & gratiam ab illis, ad quos beneficentia peruenit, bonis viris honorum a bonis semper deberi. Hactenus de Philopœmene.

P L V T A R C H I
 TI
 H
 mo fuit
 fecerunt,
 elem nec per
 constantem,
 collocauerunt,
 bene
 xum esse me
 rum quam e
 cupiditate f
 tilima qua
 que habet
 quam qu
 gloriam a
 mare.
 state qu
 bella gen
 tes artes
 cello cor
 secundo
 cidille
 remi,
 geit,
 re militari
 oppida col
 tam, est
 vt tran
 uenes doc
 bunaru ple
 tum statim
 studiis har
 tia tribuni
 bun: dem
 inuenis non
 miteris
 tra leges
 tio per
 gina cano
 creant. S
 pum & Ma
 puli Roman
 runt homin
 & vi dux
 alitendi
 dem ad cert
 na, per
 pium, re
 gi, opes erant
 elem vna
 tio præ
 tum ad id
 ni, sed con
 di conuati